

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V pravi prejemni mesečni . . 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECEC

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat 15 v
za trikrat 13 v
za večkrat primerna popust

Parčna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petstvrsta po 23 vin.

Poslano:

enostolpna petstvrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

2. december 1915

Ob 67. letnem jubileju vlade Nj. Veličanstva cesarja
FRANCA JOŽEFA I.

Z

ivimo čas jeklen,
živimo čas ognjen,
ko neukročen in zmagovit pogum
obsoških naših vojnih trum
z narodom našim kakor še nikjer nikdar
v čas jubilejnega Ti leta
najlepši venec spleta
v dar,
Prevzvišeni in Dobri naš Vladar! —

Vihar
je južni zadivjal,
ko si slovo mladosti dal:
»Z Bogom, mladost!« — In z združenimi si
močmi
nastopil vlade težko pot in vstvaril nam
velike dni.

In narodom zacvela je pomlad,
ki jo zaman stoletja klicalo je hrepenenje.
Beseda Tvoja: in videli vresničenje so
svojih nad:
Življenje.
Genij Miru po roki Tvoji ljudstvom,
rešenim okov,
rosil prosvete je svetli blagoslov — —

Ko narodi smo Tvoji Miru s Teboj se radovali,
z zavistjo so sovražniki kovali, kovali
in vžgali požar.
Razvnel se je in zadivjal — na vzhodu,
razvnel se je in — sever ga je čutil,
razvnel se je — tam na zahodu,
razvnel se je — na jugu našem se razljutil:
sovražnik rad v naš dom bi vdaril
in mu zagospodaril.
Nikdar, nikdar
sovražnik kleti
ne boš nam gospodar
na naši zemlji sveti!
Dvočlavi orel, ki nad nami pluje,
z besedo Tvojo, vladar presvetli, prorokuje:
»Z združenimi močmi
sovražnik strt bo in bo zbit
in lepše zarje svet
krasil vam bo Miru velike nove dni! — —«

Živimo čas jeklen,
živimo čas ognjen
in v njem se zbiramo ob Tebi, presvetli, dobri naš
vladar:
Ti dal si nam in Ti nam daš življenja žar!
Zató: dokler bo tekla naša bistra Soča,
objemala Slovencev Te bo ljubezen vroča;
dokler Triglav bo proti nebu gledal snežni,
Slovenci v zvestobi bomo Ti hvaležni
vsekdar, vsekdar! — —

Dr. Jos. Lovrenčič.

1848

Drugi december

1915

»Mladosti čas, tako krasán,
žareč kot cvet rudi,
ki v dan, od solnca obsijan,
z deviških lin visi!

Mladost, ti si zvonov odmev,
ki v jutro zapojó!
Ti slavca hrepeneč si spev,
srce topeč sladkó!

Mladosti čas, ti bistri vir,
čez kamne skakljajoč,
ki žene ga vesel nemir
od pustih krajev proč!

Mladosti čas, ti jasni žar,
nikdar v meglé zavít! — —
Zares naj danes za vsekdar
ugasne tvoj mi svít?!

Mladost, drevesa krona ti,
svobodna in lahká!
A mene krona naj teži
življenja leta vsá?!

Pa z Bogom! Zove Kralj višin
in ljudstev krog me zbran,
in dedov kliče mi spomin,
naj bom srčan, močan!« — —

Prestopil raja prag takrat
pogumno si, krepák,

vedoč, da pojdeš bojevat
življenja boj težák!

Dnevi minevali,
leta so tekla . . .
Večkrat ti srce je
rana zapekla.

Podli je vzbúdil Lah
v sebi zverino,
ženi zasadil je
v srce ostrino.

Vzeti so bili ti,
ki si jih ljubil,
vzkliknil uničen si:
»Vse sem izgubil!«

Izgubil si mladost in svoje,
ki bdel nad njimi si skrbán,
v »zaveznika« izgubil vero,
od trum sovražnih si obdan.

Izgubil vse si! Sam ostal si! —
O ne! — Po Avstriji poglej!
Poslušaj: »Bog te živi, cesar,
do žitja najbolj skrajnih mej!«

Na jug ozri se in na sever,
poslušaj Soče bistri tek!
Izgubil vse si, ali ljudstva
s teboj ostanejo na vek!

Cesar je ob nastopu vlade vzkliknil: »Z Bogom, mladost!« —

Franjo Neubauer.

1848-1915.

Najčastitljivejša krona sveta se blišči na najčastitljivejši glavi. Vsi narodi sveta, ki se boré v ljutem vojnem viharju, morajo danes povzdigniti svoje poglede na to krono. Kakor velik svetovno-zgodovinski simbol stoji danes sredi vesoljnega človeštva naš cesar Franc Jožef I. Pogled na njegovo krono je prijateljem vir tolažbe in upanja, sovražnikom pa prisili, da mora danes vsaj za hip in četudi s plašnim pogledom kloniti svojo glavo pred tem mirnim veličastvom, kakor ga svet še ni videl v sredi tolikih viharjev.

Danes se že sedemindesetletič praznuje veliki dan monarhije, ko se je zasvetila avstrijska cesarska krona na maziljeni glavi vladarja od božje milosti. Kakor živ čudež stoji ta skoro nadzemski prikazen sredi sedanjega rodu, in svetovna zgodovina bo vlado cesarja Franca Jožefa štela med najvažnejše, kar jih je doživel Adamov rod. Sedemindesetletič let! Kar je sicer v zgodovini doba ene dinastije, to je tu doba enega samega vladarja. V bojih in viharjih spočeta, napolnjena s neutrudnim delom vladarske modrosti, doživlja ta doba svojo najtežjo in najsijajnejšo preskušnjo. Sedaj vpricho vsega strmečega sveta. Vojni svetovni vojni mora vzkliti: Tu je prst božji! Tu govore znamenja neskončno modre Previdnosti, pred katero padejo v prah vsi sovražni naklepi!

Tudi leto 1848. je bilo viharno leto, morda za obstoj monarhije bolj nevarno, kakor sedanja vojska. Kajti državo je bilo treba šele notranje urediti in toliko neodnih narodov združiti v eno državno misel. Tej nalogi je posvetil svoje življenje mladi vladar in jo je z neskončno modrostjo, ljubeznijo in potrpežljivostjo izvrševal skozi toliko let vztrajno in poln zaupanja v svoje providencično zvanje. Veroval je v moč monarhije, in ta vera je prešla v zavest vsem njegovim narodom. Ljubil je svoje podanike, in ta očetovska ljubezen je ukrotila borbe sovražnih bratov. Nasprotujoče si sile je nagibal k skupnosti in z združenimi močmi ustvaril veselo, ki kljubuje sedaj vsem viharjem. V božjo pomoč je zaupal, in Bog je blagoslovil delo njegovega življenja. Naš cesar je postal naš oče, in vsi narodi so mu vdani z otroško ljubeznijo.

To vidi svet — in se čudi! Avstrija je iznenadila ves svet. Postavljena je pred tako težaven državniški problem, da svet do najnovejšega časa ni mogel verjeti, da ga je mogoče rešiti. V sredi Evrope, na prehodu od severa proti jugu, združujoč v sebi nasprotstva zapadne in vzhodne kulture, se je naselila mešanica narodov raznih jezikov in običajev, na katero preže od zunaj narodni sorodni elementi, da jo raztrgajo med seboj. In vendar je po modri vladarji cesarja Franca Jožefa I. vsa ta množica narodov spoznala, da je zanje najboljše združiti se pod žezlom močnega vladarja iz habsburške hiše v eno močno državo, ki more kot vevlast biti njim vsem mogočna bramba na zunaj in poročstvo kulturnega in gospodarskega razvoja na znotraj. Svet ni verjel, da je to mogoče, ker je bil prepojen od napačnega mnenja, da je narodnost sama na sebi najmočnejši državotvorni element.

Franco Jožef I. pa je postal svetu

učitelj in zgled višje državniške modrosti. Ustvaril je državo iz zveze dežel in narodov in s tem pokazal človeštvu sijajen zgled, da je mogoče tudi v najtežavnejših razmerah združiti narode k skupnemu delu za prosep pravice civilizacije v okviru urejene države.

Narodi monarhije so to razumeli. Ko je poklical naš cesar svoje zveste narode, naj vstanejo v bran proti sovražnikom z orožjem v roki, je ta zavest zažarela v plamenu živega navdušenja. Tedaj so Slovenci pokazali svojo tradicionalno zvestobo proti Habsburžanom. Kakor so leta 1848. Slovenci in Hrvati z navdušenjem pozdravili mladega cesarja, tako so se tudi zdaj junaki dvignili na bran domovine.

Ali ni slovenski narod na velikem zborovanju po svojih zakonitih zastopnikih takoj po sarajevskem umoru najodločnejše obsodil protiaustrijsko rovanje od velerbske strani? In ko je naš vladar poklical narode na vojsko, so se sinovi našega naroda z občudovanja vredno hrabrostjo borili v srbskih hribih in na ruskih poljanah, v karpatskih gorah in na morskih valovih za večni obstoj Avstrije. Naša slava je za večne čase zvezana s slavo avstrijskega orožja.

In ko je zahrbtni zaveznik vrgel krinko z obraza ter nas napadel, kako smo Slovenci in Hrvati navdušeno pozdravili klic svojega vladarja! Nikomur se ne damo »odročiti« izpod žezla našega cesarja. Koliko hinavščine je v frazah o »odročanju« tistega sovražnika našega, ki del našega naroda, zapuščene beneške Slovence, tlači v brezpravnost, ne dajoč jim niti najbolj elementarnih narodnih pravic! Tam je odrešenja treba!

Z otroškim zaupanjem gledamo danes zopet k prestolu svojega vladarja. Pa ne le mi! Vladarji sveta se ozirajo na častiljivega očaka, z največjim spoštovanjem se klanjajoč njemu, ki je v času najhujših prevratov svetu podal dokaz, da je najvišja državna oblika mogoča vendar le samo v obliki modro urejene monarhije.

Zemeljska obla se trese pod gromenjem topov in pokanjem bomb. Človeštvo je prišlo iz ravnotežja in išče novih oblik. V tej dobi splošnega razpora kličemo vsem narodom: Poglejte delo našega cesarja in se učite od Njega! Kakor je On združil razne narode pod eno vlado, tako naj bi enkrat napočila doba sporazuma vesoljnemu svetu!

Še nikdar nam ni bila zavest o notranji moči Avstrije tako očita, kakor sedaj, ko huta sovražno orožje ob naše domove, ko teče naša kri in se rušijo v prah naše hiše pod besnostjo izdajškega napadalca. Še nikdar pa se nismo čutili tako tesno in srčno splošnih s habsburško vladarsko hišo kakor sedaj. Še nikdar nismo tako živo čutili svoje ljubezni do cesarja, kakor danes, ko nad dimom požarov zmago-slavno sveti njegova krona v novem sijaju.

Ime Franc Jožef je sveto vsakemu slovenskemu srcu.

Slovenski narod se Ti klanja, vladar, v zvestiljubezni!

Slava Ti, naš cesar!
Oče narodov!
Patriarh vladarjev!
Vzor bodočim redovom!

Nekaj prič slovenskega junaštva.

(Izpod vojaškega peresa.)

Ze stara je vojaška slava slovenskih junakov. Po celi Evropi so se borili slovenski fantje za čast in slavo očetnjave. Najstarejši je kranjski pešpolk št. 17, ki ima za seboj 204letno zgodovino, pisano z junaškimi deli in junaško krvjo. Lepo je opisal zgodovino teh junaštev slovenskih v knjigi Družbe sv. Mohorja »Zgodovina kranjskega c. in kr. pešpolka št. 17« profesor dr. Karel Capuder. — Kot knjiga junačkov se bere po naših domovih prelepo delo »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini«, ki jo je spisal slovenski rojak Jernej Andrejka pl. Livnograški, ki se je sam kot poročnik 17. pešpolka udeležil slavnih činov naših fantov v Bosni. Jernej Andrejka — naš rojak iz kamniškega okraja — je postal pozneje častnik cesarjeve telesne straže ter bil povišan v plemiški stan. Kdo bo mogel popisati vsa junaštva sinov našega naroda v tej največji vseh vojsk? Ogromno bo to delo, a izvršiti se bo moralo, da dela in čini teh junakov ne ostanje pozabljeni.

Radi bi bili na tem mestu zbrali

vsaj junaštva onih, ki so dobili plačilo za svoje junaštvo z raznimi odlikovanji. Saj koliko jih je, ki so izvršili čudeže junaštva, a za nje nihče ne ve in ne bo nikdar nihče vedel. Njihova imena so in ostanjejo pozabljena. Kdo se ne spomni prelepe pesmi našega S. Gregorčiča, kjer odlikovani junak na bojnem polju pripne svetinjo enemu izmed mrtvih tovarišev:

»Kar meč, kar strel jih je pomoril,
v tem enem sem odlikoval;
teh slednji manj kot jaz ni storil,
več kot mi vsi je žrtvoval!»

Naša kri! Kdor te ne pozna, te lahko sodi napačno. Pa ti gre in stori svojo dolžnost, še več kot dolžnost, v najtežjih okoliščinah, sam, brez prič svojega junaštva. Kako lepo se to bere v Silvin Sardenkovi pesmi »Kaj še havptman govori: Ali imate več takih ljudi?»

Cvet in pesem v slednjem vozu.
Vlak vojakov svatbenih:
»Hajdimo na bojno svatbo!»

Vid je tih.
Stotnik se mu strog približa,
čudi resnim se očem:
»Ti pa nisi vdan cesarju?»
Vid je nem.

Toda na bojišču se tihi Vid izkaže junaka. Sam gre daleč čez hrib proti sovražniku, kjer umrje junaške smrti.

Stotnik gleda z daljnogledom:
»Dajte mu najvišji red!
V delih bil je vdan cesarju —
brez besedi!»

Kolikokrat pa ni nikogar, ki bi saj z daljnogledom bil priča, kako junaško umirajo slovenski sinovi.

Pripovedujejo nam častniki slovenskih polkov. Pride vprašanje: »Koga predlagate v odlikovanje?» — »Vse — vsi so junaki, od prvega do zadnjega!»

Pa žal, ni nam bilo mogoče, za to število in za to priliko sestaviti niti imen onih, ki so prejeli zlate in srebrne svetinje. Preveliko je število teh. Vendar hočemo tu podati nekaj prič našega junaštva. Deloma je morda »Slovenec« o tem že poročal. Nič ne de. Vsi tega niso brali in če so brali, nič ne škodi, če boro še enkrat. Naslednje vrste naj bodo enotna slika deloma uradnih, deloma poluradnih pohval ter poročil častnikov o slovenskih junakih. Iz vsakega stavka zveni spoštovanje pred brezprimernim junaštvom slovenskih polkov. To so nepristranske priče, ki pričajo nam in našim potomcem, nam in našim sosedom, nam in sovražnikom našim, da se slovenski polki danes bore z isto občudovanja vredno hrabrostjo, katero so pri Slovencih občutili vsi sovražniki Habsburga od Turka do Napoleona in Laha in ki so jo hvalili in občudovali naši habsburški vladarji ter njih poveljniki slavnega imena, kakor je bil naš oče Radecki in drugi.

Številne vzglede neprekosljivega junaštva slovenskih fantov najdemo — četudi jim je odmerjen le majhen prostor — v dveh knjigah, ki ju je izdal general infanterije in ravnatelj c. in kr. vojnega arhiva Emil pl. Wojnovich »Naši vojaki« in »Naši častniki«. — Poleg tega nam služijo uradna Hofferjeva poročila, dnevna povelja poveljnikov ter pisma poveljujočih častnikov. — Same nepristranske priče.

Slava 17. pešpolka.

Ta polk se je odlikoval v Galiciji že od početka vojske. Uradna poročila naša ga omenjajo z drugimi polki železnega III. kora z veliko pohvalo.

O junaštvih tega našega polka, ki jih je doprinesel v Galiciji, naj govore še naslednje priče:

General infanterije pl. Wojnovich piše v svoji knjigi o 17. pešpolku:

Polkovnik in njegov polk.
(Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Offiziere«.)

Dne 26. avgusta 1914 je pešpolk vitez Milde št. 17, ki se dopolnjuje v Ljubljani ter ima za seboj 204letno slavno zgodovino, prejel v tej siloviti vojski svoj ognjeni krst.

Rusi so zapadno od Zloczowa ob obeh straneh ceste in železnice Lvov-Zloczów imeli utrjeno postojanko, proti kateri je naš III. zbor imel izvršiti napad.

V smislu dispozicij poveljstva 6. pehotne divizije je prodiral pešpolk št. 17 (trije bataljoni, četrti je bil ta dan ločen) pod poveljstvom polkovnika Adolfa barona pl. Stillfried in Rathenitz z dvema bataljonoma v prvem, s tretjim v drugem redu na desnem krilu divizije. Ko je dospel do širokega gozda kakih 2500 korakov proč od sovražne postojanke, ga je sprejel dobro merjen, hud topniški ogenj, ki je kaj kmalu iztrgal velike vrzeli med prodirajočimi stotnjami.

Bataljonski in stotniški poveljniki so čisto pravilno spoznali, da gozdni rob nudi preveč markanten cilj in da Rusi izvrstno merijo na gozd ter so zato prenesli napad dalje naprej v odprto ozemlje proti spredaj ležeči goli višini.

Toda tudi proti tej višini in bližnjemu ozemlju je ruska artiljerija takoj z največjo gotovostjo streljala ter je pošiljala granato za granato in dež šrapnelov proti našim postojankam, tako da tudi rezerve niso nikjer mogle najti zavetja; ogenj sovražne pehote pa očitno ni bil merjen.

Polkovni poveljnik baron pl. Stillfried je po svojem prihodu na bojišče sledil poteku boja najprvo na robu gozda. Pri tej priliki mu je udarila na

pleča kot glava velika plast zemlje, ki jo je vrgla v zrak granata. — Pozneje pa, ko so vsled napredovanja nekaterih ruskih stotnj proti zasedeni višini bile poslale v boj tudi rezerve obeh bataljonov in je bilo tretjemu bataljonu poslano povelje, naj poseže v boj na desnem krilu, je odšel polkovnik s svojim štabom dalje v odprto zemljo.

Naenkrat — proti 3. uri popoldne — so otvorili Rusi nadvse silovit ogenj iz topov, pušk in strojnih pušk proti višini in sosednjim obronkom, obenem je bilo opaziti tudi nadaljnje prodiranje ruske pehote. — Izgube v vrstah hrabrih sedemnajstih so bile vedno večje; od obeh bataljonov so bili bataljonska poveljniki in vsi stotniški poveljniki kakor tudi skoro vsi poveljniki vojev deloma mrtvi, deloma ranjeni, ostanek moštva deloma brez vodstva; šesti kompaniji na primer je poveljeval rezervni kadetni aspirant.

Bila je tedaj nevarnost, da bi se vključ vsemu junaštvu in vsej trdovratnosti, s katero so se borili vrli Kranjci, slednjič pod strahovito silo sovražnega ognja vendar utegnili pojaviti umikanje, ki bi se — četudi bi se začeli umikati le posamezniki — lahko preneslo na druge, kar bi imelo nepreračunljive posledice. — Ko je tedaj polkovnik videl, da je nekaj mož res skočilo pokonci ter teklo proti zarezi za fronto, je zaklical z močnim glasom: »Stoj! — Stoj!«, tekkel v najhujši toči krogel do rojne črte, se tam vrgel na tla ter zaklical na ves glas: »Sedaj leži vaš polkovnik tu! — Sedaj ne pojde noben nazaj!»

Ta poziv nadvse priljubljenega in čaščenega polkovnega poveljnika je odločil pri moštvu, postojanko so z železno energijo držali. Polkovnik baron Stillfried je ostal odslej pri svojih hrabrih v rojni črti, dokler ga ni sovražni šrapnel težko ranil. Težkega srca je moral zapustiti bojišče in svoj vrli polk. Njegovo veličanstvo je podelilo visokozaslužnemu polkovniku viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Kranjci ne odjenjajo.

(Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Offiziere«.)

Hrabri, preizkušeni, rdečerjavi »sedemnajsti«, sinovi ljubljanske pokrajine, katerih junaški poveljnik polkovnik baron pl. Stillfried je bil takoj začetkom bojev v Rusiji ranjen ter dobil viteški križec Leopoldovega reda, ti vrli so v teku vojske vedno iznova doprinašali dokaze svoje strumne discipline, svojega čuta za izvrševanje dolžnosti in svoje sposobnosti. En dokaz za vse namestu mnogih: Na višini pri Wólcz Dolni ima četrti bataljon pod majorjem Jurijem Pichlerjem zaseden gozdni rob. Rusom, ki z vso silo rijejo dalje, je na tej važni postojanki mnogo ležeče; saj je najbolj izpostavljena na celi bojni črti. To pa vedo tudi naši, to vedo vsi doli do najmlajšega pešca — gozdnič je treba držati za vsako ceno. Nepristan ogenj iz pušk, vedno nov dež iz strojnih pušk in marsikak zahrbtni šrapnelski zadetek pobirajo med sedemnajstimi na strah vzbujajoč način. Ti pa ne odjenjajo, nasprotno, skupaj s sosednjimi oddelki napravijo nenaden sunek, tako da je bataljon dospel prav blizu sovražnih jarkov. Ker pa še ni bila dana možnost splošnega prodiranja, so sedemnajsti na obeh straneh osamljeni in, ko napoči tema, morajo zopet nazaj v svojo prejšnjo postojanko. Tam pa, na robu gozda, se zagrizajo ter se ustavljajo kot železen zid sovražniku nič manj kot štirinajst dni, komaj 200 korakov od Rusov oddaljeni, ki jih napadajo neprestano z divjim ognjem iz pušk in topov. Major Pichler, ki se je nahajal vedno med svojimi vojaki v prvih vrstah, je s svojim pogumnim zgledom vzpodbujajoče in navdušujoče vplival na vse in v precejšnjem delu je pripisovati njegovemu vplivu, da se je bataljon, ki se je tekom strahovitega boja skrčil skoro na tretjino svojega stanja, mogel tako junasko držati.

Junaški vojni kurat.

(Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Offiziere«.)

Z duhovniškim zaslužnim križcem drugega razreda na belo-rdečem traku je bil odlikovan vojni kurat 17. pešpolka dr. Franc Kulovec »v priznanje njegovega hrabrega in nadvse požrtvovalnega vedenja pred sovražnikom«. Za vojskino dobo aktivirani, vojskinih naporov ne vajeni duhovni gospod se je od prvega trenutka izkazal četam kot zvest svetovalec, pomočnik in prijatelj, ki je vse težave delil s polkom, ga ni zapustil v nobeni nevarnosti ter si znal pridobiti srca vseh. V

teku številnih krvavih bojev, ki jih je moral polk doslej prestati, posebno pri Grodeku in v strašnih štirinajstidnev-
nih bojih pri Wólci Dolni se je nahajal vedno na najspre-
dnejšem obvezovališču, ki posebno od sovražne-
ga topniškega ognja ni bil nič manj
ogrožen kot najsprejnejše vrste. Prezi-
rajoč vsako osebo nevarnost, je vršil
vedno le svojo plemenito dolžnost, de-
liti ranjencem in umirajočim svojo du-
hovno tolažbo. Njegov vpliv na dober
duh in notranje razpolože-
nje moštva mu je pridobil hvalo in
veliko spoštovanje vsega častniškega
zboru, ki je z veseljem pozdravil njego-
vo popolnoma zaslužen cesarsko odli-
kovanje.

Kaj pravi polkovnik 17. pešpolka.

Kakor znano, se je pešpolk št. 17
boril izpočetka v Galiciji pod vod-
stvom polkovnika barona Stillfrieda,
ki je bil v vrstah svojih vojakov
pri Gologory ranjen od šrapnela. Pol-
kovno poveljstvo je prevzel podpolkov-
nik Hugon pl. Ventour. Ta je ob ob-
letnici vojske prejel od barona Still-
frieda za cel polk zelo častno prizna-
nje, ki se glasi:

»Od c. in kr. okrožnega poveljstva
v Jedrzejowu, Poljsko. — Gospodu c. in
kr. podpolkovniku Hugu pl. Ventour,
vitezdu reda železne krone III. razreda
(v. d.), v. z. k. (v. d.), poveljniku pešpol-
ka št. 17. Vojnopoštni urad št. 32. Moj
ljubi, dragi tovariši! Ko prejmete te vr-
stice, bo preteklo leto dni, odkar je bila
izdana vojna napoved ter ste se Vi in
hrabri sinovi Kranjske v plemenitem
navdušenju pripravljali na
boj za pravično stvar! Kakšno povzdi-
gujoče čuvstvo zame, da sem smel na
čelu tega divnega polka oditi na
bojišče! Veliko je trpel, veliko plemen-
ite krvi je prelil za domovino in izgu-
bil ljubljeni, drage hrabre častnike in
mного svojega hrabrega moštva, toda
vsikdar zvest svojim tradi-
cijam je neomadeževano
ohranil svojo čast in vse-
povsod v stotinah bojev od-
likoval s pogumnostjo in
vztrajnostjo, z junaštvom in
navdušenjem ter na svojo za-
stavo pripel mnogoštevilni
lovor.

Tebi, spoštovani, ljubljani prijatelj,
ki si s kratkim presledkom vedno
vzdržal, izrekam kot poveljniku tega
lepega polka svoja prevroča naj-
boljša voščila in Te prosim, da jih
vsem — vsem naznaniš! Bog bodi
z Vami in Vam še nadalje podeli zmago,
slavo in bogato priznanje! — Vedno
Tvoj stari, udani prijatelj Stillfried m.
p., polkovnik.

Junaška žilavost vrlih sinov lepe kranjske dežele.

Ko je bil polkovnik 17. pešpolka
baron Stillfried od cesarja za svojo
hrabrost odlikovan z visokim Leopoldovim
redom, mu je tudi deželni glav-
var kranjski častital k temu odlikova-
nju. Baron Stillfried je na to častitko
odgovoril z naslednjo brzojavko:

»Sprejmi Vaše visoko blagorodje
izraz moje najljubnejše in najgloblje
občutene zahvale za ljubeznive častit-
ke, s katerimi ste me visoko počastili o
priliki odlikovanja, v katerem vidim
predvsem Najvišje uvaževanje brez-
primerne hrabrosti častni-
kov in junaške žilavosti vr-
lih sinov lepe kranjske dežele.
Čutim se srečnega, da sem
se boril na čelu slavnega
kranjskega polka za čast naše
domovine. Bog ga vodi dalje k zmagi!

Brigadir generalmajor Stöhr o 17. peš- polku.

Naš polk je bil na ruskem bojišču
dolgo časa pridelen k brigadi general-
majorja Stöhra, ki je v priznanje svo-
jega vodstva ter junaštva svoje brigade
dobil velika odlikovanja od cesarja,
Leopoldov red. Ko je ob priliki tega vi-
sokega odlikovanja podpolkovnik pl.
Ventour častital brigadirju, je dobil
od njega naslednji priznalni odgovor:

Ljubi prijatelj!

Tebi in Tvojemu vrlemu polku naj-
srčnejša zahvala za razveseljive čas-
titke o priliki najvišjega odlikovanja.
Če se spominjam dni pri Markovi in
Lysa gori in naše ofenzive proti Niž-
niowu, tedaj še prav spo-
znam, koliko zaslug ima zelo
odlična hrabrost in vztraj-
nost lepega polka viteza pl.
Milde št. 17, njegovi odlični
častniki in njegovi vrli mož-
je pri tem odlikovanju. Red
nosim v zavesti, da ga kot naj-
višji po činu kažen javnosti
kot odlikovanje celega pol-
ka.

Prosim Te, ljubi prijatelj, izreci
gospodom in celemu vrlemu in lepemu
polku v mojem imenu še enkrat pri-
srčno zahvalo za požrtvo-
valno hrabrost, katero je
polk pri vsaki priliki v naj-
višji meri pokazal pod mo-
jim poveljstvom.

Stöhr, gm.

Podmaršal Henriquez v slovo 17. peš- polku.

V zvezni skupini podmaršala Hen-
riqueza je 17. pešpolk bojeval ljute
in krvave boje v mesecu septembru
ob Dnjestru. Ko je bil naš polk pokli-
can, da odide na južno bojišče proti La-
hu, je podmaršal Henriquez izdal na-
slednje povelje, ki je zopet nova, nad-
vse častna priča junaštev slovenskih:
Na bojišču, dne 2. 10. 1915.

Povelje skupinskega poveljstva.

Stanovišče, dne 19. sept. 1915.
C. in kr. pp. št. 17 se na Najvišje
povelje loči iz zveze skupine.

Nad mesec dni je stal ta hrabri
polk pod mojim poveljstvom, je tekom
tega časa v zavinku Iwanje obrez-
uspešil vsak poizkus sovraž-
nika, da bi se približal njihovim po-
stojankam, je 1. in 2. septembra tvoril
jedro napadalne skupine, ki
je imela trdno voljo, da vrže
sovražnika iz utrjenih po-
stojank severno od Zalesčič-
kov. Ko se je potem sovražnik umak-
nil in je polk prišel k Seretu, je pri Mu-
skarovu junaško izsilil prehod
čez to reko, vrgel sovražnika
in držal pridobljeno ozemlje
proti vsakemu napadu. V
predmostni postojanki Zyrawka-Bedry-
kowce-Hluske je stal polk na naj-
bolj ogroženem prostoru ter
je vsikdar odbil naval dale-
ko močnejših sil.

Za gori kratko opisano odlično
delovanje izrekam polku v
imenu Najvišje službe moje
priznanje in želim, da bi polk
pod izkušenim vodstvom svojega pol-
kovnega poveljnika v novi zvezi do-
sežal vedno take uspehe ka-
kor tukaj in da bi bilo polku
dano, da se v blagor celote in
na čast polku dalje bori hra-
bro in zmagovito.

Henriquez m. p., podmaršal.

To visoko priznanje je sporočil de-
želnemu predsedniku Kranjske polkov-
poveljnik podpolkovnik pl. Ventour, ki
je v spremnem pismu zapisal še te le-
nad vse častne besede:

Vaša ekscelenca!

Vaša ekscelenca ste bili že enkrat
tako dobri, da ste pohvalno omenili
neustrašeno hrabrost podre-
jenih mi vrlih Kranjcev.

Polagam vrednost na to, da Vaši
ekscelenci, kot najvišjemu šefu dežele
Kranjske, naznanim pred kratkim iz-
šlo pohvalno priznanje našega zbor-
nega poveljnika, kot glase dokaz
za to, da se hrabri sinovi
Kranjske vsikdar in povsod
in v vseh položajih junaško
bijejo, nikdar ne omahujejo
nitise ne umaknejo.

Tako bo tudi ostalo do
slavnega in zmagonosnega
konca!

Blagovolite sprejeti, Vaša ekscel-
lencia, pozdrave polka in izraz najod-
ličnejšega spoštovanja udanega

Ventour,

podpolkovnika, t. č. polkov. poveljnika.

Naš junaški polk na italijanskem bojišču.

»Tako bo tudi ostalo do slavnega
in zmagonosnega konca,« pravi o ju-
naštvu 17. pešpolka podpolkovnik Ven-
tour o priliki, ko se je polk poslavljaj
od galiških planjav ter odhajal na jug.
In res! Komaj je ta »železni polk«, ka-
kor so ga izpočetka že nazivali v Gali-
ciji, došel na italijansko bojišče, da
brani rodno zemljo proti kletemu so-
vražniku, Lahu, že se je proslavil, ko
ramo ob rami s hrvaškimi brati iz Dal-
macije in Bosne brani nedotakljivost
in nerazdeljivost habsburške krone. —
Poročilo pl. Höferja 22. nov. 1915 pri-
naša o groznih bojih za Gorico med
drugim tudi ta le za slovensko-hrvaško
junaštvo nad vse časten odstavek:

»Posebno srdit je bil boj v odseku
Oslavje, kjer je preizkušena dalma-
tinska deželna bramba, pod-
pirana od hrabrega kranj-
skega pešpolka št. 17, popolno-
ma zopet osvojila del naših postojank,
ki so predvčeraj še ostale v sovražni-
kovih rokah.»

Divizijski poveljnik zahvaljuje 17. pešpolk.

Po teh srditih in krvavih, a za naš
polk tako častnih bojih ter v očigled
novim nalogam, ki čakajo naše kranj-

ske fante, je izdal poveljnik divizije,
kateri je pripadal 17. pešpolk na laš-
kem bojišču, naslednjo zahvalo, polno
iskrenega priznanja ter občudovanja
nad junaštvu tega polka. Zahvala divi-
zijskega poveljnika se glasi:

»Sedemnajsti pešpolk je šel v ze-
lo nevarnem času v dneh ...
tretje soške bitke v postojanke. Zasedel
je z večinoma še mladim moštvom ta-
krat najbolj ogrožene posto-
janke goriškega mostišča....
Polk je tam kljub največjim te-
žavam in pomanjkanju po-
gumno in stanovitno vztra-
jal, je odbil na obeh krajih
številne sovražne napade in
je vrgel sovražnika, če je
vdril, z drznimi in pogumnimi
protinapadi ponovno nazaj.
Stejem si v posebno častno in
srčno dolžnost, da izrazim
temu staropreizkušenemu
polku, ki je v goriškem mosti-
šču povečal svojo slavo, žali-
bog za ceno mnoge dragocene
krvi, z novim nevenljivim la-
vorovim vencem, njegovemu
pogumnemu moštvu, nje-
govemu izvrstnemu polkovne-
mu poveljniku, sedaj ko odhajate
k novim dejanjem, svojo najprisr-
čnejšo zahvalo in odkritosr-
čno občudovanje v svojem ime-
nu in v imenu soborilcev....
infanterijske divizije. Nas vseh najpri-
srčnejše želje spremljajo lepi polk na
njegovih daljnih potih. Da bi mu bili
povsod odločeni uspehi in slavna de-
janja!

junaški slovenski planinci.

Domobranski pešpolk št. 27 je
eden elitnih polkov cele armade. Niso
samo Kranjci, ki služijo v njem. Po ve-
likem delu so tudi goriški Slovenci,
posebno Tolminci, ki so pripomogli, da
je ta lepi planinski polk dosegel toliko
priznanj od predstojnikov, vzbudil to-
liko občudovanja pri prijateljih in
toliko strahu pri sovražnikih.

Uradna poročila in poročila nem-
ških poročevalcev ga omenjajo poseb-
no iz krvavih karpatskih zimskih bo-
jev z izrednim priznanjem.

Podpolkovnik slovenskih planincev hvali naše junake.

Podpolkovnik 27. domobr. pešpolka
Brückner, ki je dospel koncem sep-
tembra ranjen v Ljubljano, je 29. sept.
1914 dejal dež. glavarju kranjskemu o
junaštvu naših planincev: »Obču-
dovanja so vredni kot vojak in
ljude. V dežju sovražnih šrapnelov
so vršili povelja hladnokrvno in
tako kakor na vežbališču. Njih zadr-
žanje je bilo sijajno in veli-
častno.

Drugi polkovni poveljnik o naših planincih.

Vedno enako junaško so se držali
naši domobranci tudi pozneje v vseh
bojih. Priča tega je priznalno pismo, ki
je je poslal dne 12. avgusta 1915 tedanji
polkovni poveljnik podpolkovnik Ku-
tschera kranjskemu deželnemu glav-
varju dr. Šusteršiču. Pismo se
glasi:

Vojnopoštni urad št. 48, 12. 8. 1915.

Vaše preblagorodje!

Visokočastiti gospod deželni glavar!

En mesec imam zopet čast, da po-
veljujem ljubljanskemu domobranske-
mu regimentu št. 27, ki sem ga vodil
že v zimskih karpatskih bojih.

Po lepem uspehu, ki ga je regiment
zopet izvojeval 9. t. m., me žene, Vaše-
mu preblagorodju poročati o domačem
domobranskem polku.

Ta dan smo v napadu, ki ga je go-
spod divizionar v svojem dnevnem po-
velju kot »schneidig« posebno po-
hvalno priznal, sovražnika
vrgli nazaj ter skoro brez
vsakih naših izgub ujeli 6 so-
vražnih častnikov in 580 mož in zaple-
nili strojno puško poleg drugega mate-
rijala.

Sinovi lepe kranjske de-
žele so vnovič kakor žene šte-
tokrat, opravičili svoj glas
junaške hrabrosti in ne-
omajljive vztrajnosti; v ple-
meniti tekmi s sinovi drugih dežel
naše drage velike domovine, sledijo
vselej navdušeno slavnemu
praporu našega vroč ljub-
ljenega, najmilostnejega
vladarja in vojnega gospoda.

Z mirnim zaupanjem in prepriča-
njeni računam s tem, da bom zamogel
kmalu zopet kaj veselega poročati in
bilježim izrazom najodličnejšega spo-
štovanja Vašemu preblagorodju zelo
udani

Kutschera l. r., podpolkovnik.

Junaški stotnik in njegovi vojaki. (Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Offi- ziere«.)

V boju pri Zukowu drži stotnik Ferd-
nand Gobanz 27. domobranskega polka
Ljubljana s svojim oddelkom strojnih pušk
zasedeno važno višino, ki jo Rusi, ki so od-
krili postojanke strojnih pušk, s šrapneli
in granatami strašno obstreljujejo. V tej
toči krogel postane ena strojna puška za
drugo nerabna, en mož za drugim pade kot
žrtev njegove heroične dolžnosti, stotnik
Gobanz pa vztraja na izgubljeni točki, do-
kler tudi zadnja strojna puška ne odpove
službe. Potem se šele umakne, ko nadalj-
nje vztrajanje nima več pomena.

Nič manj pogumno in odločno se na
obnašal drugi dan. Ker vsled izgube svojih
strojnih pušk ni imel več svojega pravega
posla, je zbral nič manj kot 700 mož raz-
nih oddelkov, ki so v teku boja ostali brez
vodstva, napravil posebno četo iz njih ter
je branil s to nemalo močjo iz lastnega na-
giba veliko ogroženo trensko kolono pri
Bobrki več ko 24 ur, nakar je svoje ljudi
zopet peljal nazaj k njih oddelkom.

Kaj piše v svoji knjigi »Unsere Sol-
daten« general Wojnovich o posameznih
vojaki 27. domobranskega polka, o tem je
»Slovenec« pred kratkim poročal.

Junaški štajerski Slovenci.

Kolikokrat od početka vojske so se na
posebni priznanjem in spoštovanjem ome-
njali spodnještajerski slovenski polki v
uradnih poročilih. Posebno 87. pešpolk se
je v Galiciji in na italijanski meji boril z
občudovanjem vrednim junaštvom. Pred krat-
kim je bil pohvaljen pešpolk št. 47, v ka-
terem je polovica Slovencev ter opetovano
tudi slovenski 26. domobranski polk. Slo-
venski štajerci s svojim junaštvom širijo
čast slovenskega imena povsod. O 87. peš-
polku se je prav posebno mnogo pisalo o
priliki bojev v Karpatih. 87. in 17. pešpolk
sta prava železna polka v tretjem zboru
poleg 27. in 26. domobranskega. Prilika bo
še, o tem vrlem polku obširneje pisati po-
zneje. Za dane snajavamo o ostalih spod-
nještajerskih polkih naslednje častne zgle-
de iz Wojnovicheve knjige!

Napad je najboljša bramba

(Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Offi-
ziere«.)

V noči na 4. december so stale pri
Karini štiri stotnije 26. domobranskega peš-
polka na predstazi. Tu dobi poveljnik te
skupine, stotnik Ivan Kisvarday, od
svojih patrolj poročilo, da korakajo proti
Korini najmanj dvakrat tako močne sovraž-
ne sile. Na pomoč iz zadaj ležečih tabo-
rišč sedaj ponoči ni bilo misliti. Toda tudi
postojanke prednje straže ni smel pustiti.
Tu je hitro ravnanje moglo privedi do ci-
lja. Stotnik Kisvarday se odloči napasti
bližajočo se kolono v nadi, da sovražnika
prehititi. Popolnoma mirno, brez izgube ča-
sa da telefonična povelja poveljnikom pod-
oddelkov.

Popolnoma tiho odrinejo vse štiri
stotnije istočasno v široki črti iz svojih po-
stojank... naenkrat počijo strelji, strelja-
nje postaja vedno hušje. Popolnoma prese-
nečeni sovražnik, ki je mislil, da so naše
čete v varnih skrivališčih, je bil napaden
od spredaj in od obeh strani. Kratek metež
in že drve Rusi v paničnem begu, pustivši
na mestu številne ujetnike, mrtve in ra-
njene.

Zjutraj začne sovražnik iznova prodi-
rati, topot s štirikratno premočjo. Ojuna-
čen s ponoči priborjenim uspehom si drzne
stotnik Kisvarday kljubovati tudi tej mno-
go večji premoči. Drugič gredo deželni
brambovci k napadu in tudi topot je sreča
pogumnim mila. Rusi, vsled brezprimerne
hrabrosti teh štirih stotnij prevarani o pra-
vi moči naše skupine ter še pod vtisom
nočnega poraza, se jurišu naših vojakov
tudi sedaj ne morejo upirati. Vkljub pre-
moči se umaknejo.

Ko je armadni poveljnik izvedel za ta
krasni vojaški čin 26. deželnih brambov-
cev, je brzojavno dal ukaz, častnike in
moštvo, ki so se pri tem sijajnem činu od-
likovali, predlagati v Najvišje odlikovanje.
Dobili so: Stotnik Edvard Herrmann,
ki je v teh zmagovitih bojih proti štirikrat
močnejšemu sovražniku stotniku Kisvar-
day-ju kot polkovni pobočnik stal na stra-
ni, vojaški zaslužni križec z vojno dekora-
cijo; nadporočnik Franc Luger, poročnik
Friderik Živny, dalje rezervna poročnika
Ivan Schwarz in Avgust Kurz Signum
laudis na traku vojaškega zaslužnega križ-
ca. Cela vrsta podčastnikov in vojakov je
prejela hrabrostne svetinje.

Stotniku Kisvarday-ju, ki je za svojo
neustrašeno enkrat bil že odlikovan in
se je, po hudi rani komaj ozdravivši, zopet
vrnil na fronto, je podelilo Njeg. Veličan-
stvo za to novo izkazano junaštvo red že-
lezne krone tretje vrste.

Štirje proti tridesetim.

Bilo je vzhodno od Kurima, dne 8. de-
cembra 1914, zvečer. Domobranski pešpolk
št. 26 je korakal v smeri proti Žmigrod-
Jaslu, tam v gozdu pa se je ustavil tele-
fonski oddelek polkov in sanitetno moštvo

je postavilo tam mogočno obvezovališče. Globoko in trdo zamrznjeni zemlji so tlačili koliki ter držali šotore in strehe. Ob operacijskih mizah je opravljal šef-zdravnik in njegovi zdravniki-pomočniki svoje težko delo, vojni kurat je hodil od nosilnice do nosilnice in govoril ohrabrujoče, spodbujajoče, tolažilne besede vojakom, ki so v bolečinah ondi ležali. Nad celim šotoriščem pa je plapolala zastava ter se gibala svetilka z rdečim križem na belem polju, naznanjajoč prijatelju in sovražniku: tu se rane celijo in ne sekajo. Tudi ruska patrolja, močna 30 mož, ki se je priplazila do šotorišča, je dobro videla znamenje »Rdečega križa«; to je pa ni oviralo, da ne bi sto korakov pred prostorom ne namerila pušk in ne začela streljati. In še preden se je prva zmeda na obvezovališču umaknila jasnemu spoznanju položaja, je stala cela tolpa, rjoveč: »Udajte se!« deset korakov pred nezavarovanim obvezovališčem ter se pripravljala, da položi roko na gotovi plen. V tem trenutku plane od pionirskega oddelka narednik Alojzij Popelar — njegova velika srebrna svetinja se leskeče v svitu svetilke — naravnost proti sovražni četi: »Pionirji k meni!« preko tabora in z enim skokom so bili poleg njega četovodja Ivan Weiss, Alojzij Lah ter pešec Kardmar. In še preden so presenečeni Rusi vedeli, ka jse ž njimi godi, so že prvi padali na zamrznjeno gozdno zemljo. Nebranjeno obvezovališče se je branilo. Sicer le s štirimi puškami, a te so bile v rokah, ki se ne znajo tresti. In oko strelca je merilo, kakor je bilo srce strelcevo: tako mirno, počasi, gotovo. Ob eneržiji štirih vrlih mož se je zdobila premoč sovražnika. Več ur so držali narednik Popelar in njegovi trije tovariši nasprotnike v šahu. Šotorišče, sanitetci, telefonska postaja, polkovni zdravnik dr. Plaschke, nadzdravnik dr. Osterlin, vojni kurat I. Kociper so medtem ušli ujetništvu. Narednik Popelar pa je dobil za ta čin še zlato svetinjo ter postal štabni narednik.

Trdna volja štajerskega slovenskega brambovca.

(Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Soldaten«).

Smrtno utrujen se je vrnil Ivan Pucnikl, poddesetnik 26. domobranskega polka, zvečer s patrolje. Njegove noge so otekale od neprestane hoje po goščavi, celi dan ni imel, ločen od čete, grizljaja v ustih, roko vedno na petelinu puške, plazeč se od skrivališča do skrivališča. Sedaj se veseli menaže in spanja. Tu zasliši, da kličejo, kdo se hoče prostovoljno javiti, spraviti svežo slamo v sprednjo rojno črto. Tam leže naši vrli pešci na goli, mokri zemlji ter koprneče čakajo na mehko, toplo ležišče. Naenkrat mine poddesetnik Pucnikla vsa utrujenost, stopi naprej in prosi, če sme on spraviti slamo naprej. Celo noč dela, prodre z vozom tako daleč, da ga osvetljuje sovražni žaromet, sovražni strelji začno takoj padati proti njemu. Šele v zgodnjem jutru se vrne po 24 urnem najtežjem naporu zopet k polku, kjer najde končno vrlo zasluženi odpočitek. Srebrna svetinja drugega razreda je plačilo za njegovo požrtvovalnost.

Junak »Rdečega križa«.

(Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Soldaten«).

Izpostavljeni isti nevarnosti ko vojniki in brez orožja in brame proti smrtni nevarnosti, opravljajo sanitetni vojaki neutrudno svoje težke, svete dolžnosti. Izmed neštevilnih slučajev tihega junaštva, ki se dogaja dan na dan, naj kratko omenimo za vzgled delovanje četovodje (sanitetnega podčastnika) Antona Sollara (Šolar) 47. pešpolka. V najhujšem ognju sovražne pehote in artiljerije je nosil težko ranjene iz bojne črte, spravljal jih na varno in jim podajal prvo pomoč. Nekega dne je vlek el dva od granatinih drobcev težko ranjena vojaka iz rojne črte, ko je za ta transport določeni nosilec v dežju krogel padel. Toda ruski ogenj onega dne je bil strašen. Komaj so dospeli do obvezovališča, že je tudi tam granata za granato udarjala. Naenkrat razbije ena hišo, ki so v njej ležali ranjenci, ter povzročil ogenj, dim in strupene pline. Toda vrli sanitetec prestrašenih ranjencev ni zapustil. Z naporom vseh svojih sil se je lotil v lastni telesni nevarnosti reševati težko ranjene. Brez ozira na smrtno nevarnost je ponovno vdrl v ogroženo hišo ter je spravil svoje varovance nazaj do gozdnega roba, kjer so končno bili varni pred morilnim ognjem. Tudi izven boja je ostal zvest strežnik, s celo vmeno in ne meneč se za lastno življenje, je stregel na koleri obolelim.

Četovodja Sollar je prejel srebrno svetinjo prvega razreda.

Še nekateri zgledi.

Tudi pri koroškem 7. pešpolku in 4. domobranskem polku služi sedaj skoro polovica Slovencev. Oba ta polka sta se opetovano odlikovala. Uradno poročilo omenja 7. pešpolk v bojih ob Dnjestrju ter sedaj na laški meji. Istotako se hrabro bori 4. domo-

branski pešpolk. Slovenci v 97. pešpolku so se držali nad vse junaško. To priznavajo častniki sami. Tudi v drugih oddelkih je Slovenec povsod neustrašen junak. Nekaj zgledov!

Boljši živci 97. pešpolka.

Na gričevju za vasjo Zdynia leže zakopani Rusi. Že cele tedne so tam in številne žične ovire blesketajo okrog njih glavne postojanke na vrhu 701, da se zdi, kakor da bi se rosna pajčevina orjaškega pajka svetlikala na umazani višini. Da doženo moč zasedenih postojank so naši sklenili 28. februarja 1915 proti višini demonstracijo. Hadrijan Leban, rezervni praporščak 97. pešpolka je dobil posebno težavno in častno nalogo. Napasti mora vrh 701, da spozna moč ondi zakopanih Rusov. Le 32 mož vzame praporščak seboj; potem se odpravi. Že v Zdyniji ga napadejo Rusi. Sovražni oddelki se trikrat močnejši ko njegov. Majhen boj se začne v ulicah, ob zidovih, za plotovi; potem da praporščak zatrobiti ter srčno naskoči sovražno premoč. Saj so navajeni, ti naši orli tam gori, računati z mnogo večjimi številkami. Kratek in srdit je boj; mož ob možu; ko levi se bore praporščak ter njegovi. Enega podčastnika ter 49 mož ujamejo ter druge zapode v beg. Seveda je to stalo tudi mnogo naše krvi. Od 32 jih je po boju še 23 tu; ti pa gredo s praporščakom skozi drn in strn. Kmalu imajo priliko. Kažti praporščak se plazi sedaj z njimi do žičnih ovir na vrhu 701. Rusi jih zapazijo in začno divje in brzo streljati na nje. Z železnim mirom ugotovi praporščak smer, odkoder prihajajo napadi, riše in primerja, dokler nima jasne slike sovražnih postojank; potem se šele umakne, izognivši se z ženialnim manevrom sovražni obkolitvi. Pri tem pa je še našel časa zarobiti nove tri ujetnike. Polku poda poročilo o svojem poizvedovanju, ki je natančno podalo sliko o sovražni sili in ki je za poznejše napade postalo odločilne važnosti. Za svoje junaško postopanje je praporščak Hadrijan Leban dobil »zlato«.

Dva Primorca.

Ko je v boju pri Bukovi dne 21. decembra 1914 baterija goriškega 8. topniškega polka morala menjati svojo postojanko, ker so jo izvahali sovražni aeroplani, je sovražni izstreljek padel pred neki munijski voz. Pet konj in enega topničarja je raztrgalo. Voz je moral ostati na cesti, medtem ko se je baterija rešila na varno. Toda poveljnik tudi tega voza ni hotel pustiti ter je poklical moštvo, kdo se prostovoljno javi, spraviti voz nazaj. Komaj je bilo vprašanje izgovorjeno, je že skočil po koncu korporal Franc Stožir, ki se mu je pridružil takoj še korporal Ivan Bolko-vič. Vedela sta sicer, da se je med tem ruska pehota vgnjezdila vrhu hriba ter grozi vsakomur, ki se bliža; a vzela sta dvojce konj, jih zajahala ter odjezdila v diru proti zapuščenemu vozu. Tam je bilo trdo delo. Najprvo sta morala spraviti s pota poginule konje; dvigala sta, vlekla, potiskala z velikim naporom mrhovino s pota, medtem ko sta se konja vsled živčigajočih krogel plašila in sta ju komaj obdržala. Toda nista odjenjala, dokler ni bil voz naprežen in sedaj je šlo z rešenim vozom v najhujšem diru nazaj med divjim sovražnim ognjem. Dospela sta nepoškodovana nazaj, kjer so jima častniki in moštvo za njihov pogum iskreno častitali. Kmalu je bila obema korporaloma podeljena tudi velika srebrna kolajna.

Zvesti »Pipece«.

(Iz Wojnovicheve knjige »Unsere Soldaten«).

Pesem o vrlem možu. Častniški sluga, »Pipece« ga imenuje vojaška šala. In vendar, kolikokrat se tudi on izkaže popolnega vojaka. Cel mož, zvest človek je častniški sluga Janez Jelen od 4. domobr. polka.

Med neko bitko je njegovega častnika ranila krogla v spodnje stegno, razbila kost in ranjenec je obležal nepremično ter brez pomoči. Polje okrog njega je sovražnik neprenehoma obstreljeval, ruske krogelke so frčale v mehko prst, vrtale luknjo za luknjo tako gosto, da se je zdelo samomor, kdor bi hotel v to železno točo. »Pipece« se je upal. Hotel je biti pri svojem gospodu in ga rešiti. Toda dokler je vršalo po zraku in žvižgalo ter so svinčene kapljice poželjivo iskale žrtev, toliko časa ni bilo misliti na rešitev. Tu poklekne Jelen poleg svojega častnika ter izkoplje kljub vsem kroglijam zavetje, da vsaj prepreči, da ne bi njegovega gospoda zadela še kaka krogla. To se mu je posrečilo. Toda sredi njegovega samaritanskega posla tudi njegova nenadoma zadena krogla in sedaj leži sam brez pomoči in nepremično poleg svojega častnika in oba čakata smrti.

Bilo je pozno zvečer, ko se je boj premaknil ter so sovražne puške merile v drugo stran. Tu je našla sanitetna patrolja oba težko ranjena ter ju nesla na nosilnicah k bližnjemu obvezovališču. V svojem deliriju je klical zvesti sluga vedno in vedno: »Moj nadporočnik! Moj nadporočnik!« in ni bilo ne zdravnika in ne vojaka, ki bi bil tako trd, da bi mu ti tožni klici

ne bili segli do srca. Ko je ozdravil, je zvesti sluga dobil srebrno svetinjo 2. razreda.

Drzni fant.

Poddesetnik Mrak Ivan od 4. dom. pešpolka je dobil težko poizvedovalno nalogo, naj dožene, če se pred njegovo stotnijo nahaja še kaka naša četa ali je tam že sovražnik. Previdno se je v veliki nevarnosti priplazil do okopov, kjer mu je nekdo zaklical besede: »Ne pucajte Bošnjaci!« Poddesetnik je zaklical, naj pride častnik, nakar se je oglasil nemški odgovor: »Pridite sem!« Nemške besede so napotile Mraka, da se je približal, ko naenkrat zagleda pre seboj Rusa, ki ga je z bajonetom sunil v roko. Z veliko hladnokrvnostjo pa se Mrak obrne, zabode sovražnika in teče nazaj k patrolji, kjer je naznanil, kar je dočkal. To je bilo dragoceno sporočilo za četo, ki je sedaj lahko začela boj, ne da bi bila v negotovosti, da strelja morda na lastne čete. Mrak je dobil srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste.

× × ×

Brezuspešni laški napori.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. decembra. Uradno se razglaja:

Včerašnji dan je potekel na bojni črti ob Soči splošno mirnejše. Le tolminsko območje se ponovno ljuto napadli. Vsi sunki sovražnika so se izjalovili v našem ognju. Danes ponoči se je pričelo močno artiljerijsko streljanje na severni rob gore Sv. Mihaela. Istočasno so napadli Italijani vrh navedene gore, a smo jih odbili. Odbiti so tudi sovražni napadalni poizkusi v prostoru Sv. Martina.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Italijansko uradno poročilo.

29. novembra. V dolini Popena (Rienz) je nek lasten oddelki napadel neko malo sovražno utrdbo zahodno od mostu Marogna, južnovzhodno od Schluderbacha in jo je uničil. V odseku Krn so ponovile včeraj naše čete napad na strme robove Mrzlega vrha in Vodila. — Po ljutom z menjačjo se srečo vodenem boju so ostale v naših rokah močne sovražne utrdbe. Točen ogenj naše artiljerije je uničil tri strojnice. Na višinah severozahodno od Gorice je, ko so došla silovita ojačenja, sovražnik izvajal cel dan ljute protinapade. Posrečilo se mu je, da je vdrl na nekaterih točkah v naše nove strelske järke, a v divjem boju moža z možem smo ga zopet vrgli. Na kraški visoki planoti so naše čete krepko prodirale ob severnem robu gore Sv. Mihaela in proti Sv. Martinu, kjer so zopet vzele strelske järke. Ujeli smo včeraj 702 moža, med njimi 15 častnikov in zaplenili štiri strojnice in veliko vojnega materijala.

Dunaj. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča:

30. novembra. Na tridentinski bojni črti izvemžni nekake brezuspešne sovražnega napadalnega poizkusa na naše postojanke na Sexensteinu pri izviru Schwarz Rienza le živahno streljanje topov. Naše baterije so dobro merjeno streljale na vojašnice in na postajo Levico v Val di Sugana. Ogenj artiljerije je razkropil v Karniji nek sovražni oddelki, ki je korakal proti Basso di Giramonde (zgornji del doline Degano). Sovražni oddelki na Monte Lodin (zgornja dolina Chiarzo) so bili prisiljeni bežati. V odseku Krn so odbile naše čete hude napade proti našim novim postojankam na robu Mrzlega vrha in Vodila. Na višinah severozahodno od Gorice smo tudi včeraj v trajnem ljutom boju dosegli nekaj uspehov med Piumcio (? — Pevma?) in med cesto Št. Ferjan — Gorica. Na kraški visoki planoti so se približale naše čete, ko so osvojile nove strelske järke, približno 10 metrov do straž Sv. Martina. Vzeli smo sovražniku včeraj 264 ujetnikov, dve strojnici, tri metalce bomb, puške in drug vojni material.

Italijani priznavajo neuspehe ob Soči.

Genf. »Giornale d'Italia« opozarja, da v bojih ob Soči koristi avstrijskim četam naravna premoč njih postojank in za obrambo pripravljeno ozemlje. Najboljše avstrijske čete stoji na bojni črti proti Italiji, med njimi izborne moštvo s Koroškega, Kranjskega in s Hrvaškega, da celo »po nesreči« elitne čete »italijanskega primorja«. Generali Borojević, Rohr in Dankl poveljujejo 3000 bataljonci, ki jih iz »neizčrppljive« Nemčije neprestano dobavljajo orožje, strelivo, topove in zrakoplove (?). Če se to tudi ne vidi na prvi pogled, so dosegli Italijani s svojo ofenzivo le gotove ugledne uspehe. Razbremenili so Rusijo, kar so priznali celo v Petrogradu (?), posredno se pomaga tudi Srbiji in angleško-francoskim četam v Solunu (?). (»Giornale d'Italia« ni, kakor se zdi, v nikakem stiku z zveznim časopisjem, ki bi list lahko po-

To je samo nekaj prič slovenskega junaštva ter naše zvestobe do Habsburške hiše. Danes ob 67. jubileju slavne vlade Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. ponavljamo svojo prisego, svojo udanost in ljubezen do svojega vladarja. Ni nam treba dosti besed, ker dejanja govore za nas in nepristranske priče oznanjajo svetu slovensko zvestobo in udanost.

Slovenec in Hrvat se borita danes še s prav posebnim junaštvom ramo ob ramo doli ob valovih naše Soče ter na vrhovih naših prelepih slovenskih planin, ker ne pustita, da bi to slovensko zemljo ugrabil zemljeladni tujec, izdajalec.

Svojemu ljubljenu vladarju in vojnemu gospodu, ki je zapisal v svoj prapor gelo: »Z združenimi močili«, ki uzakonil enakopravnost vseh svojih sinov-narodov, ki mu je podlaga pri njegovem vladanju habsburško geslo: »Justitia fundamentum regnorum«, pa kličemo vzpričo svoje s krvjo dokazane zvestobe: »Slava cesarju Francu Jožefu! Slava Habsburgu!«

učilo, kako sodi tropsorazum o italijanski podpori.)

Iz Solkana.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Te dni je Solkan zelo trpel. Sovražnik je metal granate po celi občini. Ljudska šola je vsled streljanja pogorela in ž njo vred tri nasproti ležeče hiše (Jugova, Markičeva in deloma Bitezničkova). Granata je padla v hlev cerkvenega najemnika Ivana Doljak po domače Budina, razdejala hlev in dva prešiča ubila. Streljal je sovražnik tudi na župnišče, a granate so šle previsoko in zadele hišo Ivana Oblokar, ki je stala nasproti župnišču in katero so hrabri branilci obvarovali, da ni zgorela.

V Gorici

je porušena tudi vsled sovražnih granal Pelegrinijeva hiša v ulici Sv. Ane.

Zakaj obstreljujejo Italijani Gorico.

Lugano. Rimski listi poročajo: Italijanska artiljerija strelja zato v Gorico, ker so razvrstili Avstrijci na trgih, v vrtovih in v hišah topove. Mislili so, da ne bodo Italijani mestu, ki je hočejo rešiti, storili nič zalega. Italijani so tudi hoteli končati veselo življenje avstrijskih vojakov in častnikov v mestu, ki so se lagodno nastanili v lepih meščanskih hišah in se po kavarnah zabavali ob zvokih vojaške godbe.

Kitchener na bojni črti ob Soči.

Lugano. Ob obisku Kitchenerja laške vojne črte je peljal kralj lorda čez Kormin na grič Medea, s katerega se pregleda cel odsek od spodnji Soči od Gradišča do morja. Kralj se je peljal nato s svojim gostom v avtomobilu na Monte Forpin, s katerega vrha je razgled na goriško dolino. Kitchener je bil navzoč med boji artiljerije in pehote.

Oboževana Cadornova poročila.

Berolin, 30. novembra. »Tageblatt« poroča iz Lugana: V Florenci je imel državni tajnik Rosani govor, med katerim je označil Cadornova dnevna poročila kot vzgled »čistega italijanskega duha«, ki dan za dnem povdarjajo »idealni pomen italijanske vojske«. Poročila naravnost spominjajo na jasno eleganco Julija Cezarja.

Zborovanje italijanske zbornice.

Lugano. Giolitijev pristaje so uradno posvarili, naj ne nastopijo proti vladi, ker bi sicer postopali z njimi kakor z veleizdajci. Od Giolitija so zahtevali pismeno obljubo, da se pokori, kar je pa zabil in se ne udeleži brutalne komedije v obliki sedanjega zasedanja laškega državnega zbora. Govora Salandru in Sonnino je izdelal d' Annunzio. Pričakujejo izjav ministrov 1. o splošnem vojaškem položaju Italije, 2. o položaju na Balkanu in o stališču Italije, 3. o Kitchenerjevi misli, 4. o notranjem in gospodarskem položaju Italije, 5. o bodočih dogodkih Italije z njenimi zavezniki, osobito o udeležbi pri vojnem svetu.

Lugano. Italijanski ministrski svet je sklenil, da če napadejo socialisti politiko vlade, kakor se pričakuje, zahteva vlada od zbornice takoj zaupnico.

Curih, 1. novembra. (Kor. ur.) Po poročilih iz Rima je bila seja zbornice otvorena z nagovorom predsednika Marcove, ki je pozdravil kralja, armado in ljudstvo in želel domovini zmago in srečo. Med tem govorom so se dvignili vsi ministri in poslanci, izvzemši socialiste, ki so na klice »živel kralj« odgovarjali s klici »živela republika« in z večino soglašali, ko se je spominjalo padlih vojakov. Ko je Marcora prebral tudi brzogovorni pozdrav parlamentu iz Cerninjana, je sporočil Salandra od maja izdane vladne odredbe in izvršena imenovanja. Nato je govoril Sonnino. Po do sedanjih zasebnih poročilih je Sonnino razložil diplomatske dogodke, odkar je izšla zelena knjiga. Kot zadnji dogodek navaja, da je Italija podpisala londonsko pogodbo.

ki izključuje posebni mir. Govor je bil sprejet z dolgotrajnim odobravanjem.

Giolittijanci morda za Salandro.

Lugano, 1. decembra. Giolittijevo glasilo »Stampa« piše, da bodo Giolittijanci v zbornici morda glasovali za vlado, ne da bi utemeljili svoje glasovanje. Razum oči-ficijelnih socialistov bo imela vlada vso zbornico za seboj.

Prizren — konec srbske vojske.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. decembra. Uradno se raz-glaša:

Naše čete prodirajo obkoljevalno proti mestu Plevlje. En oddelek napada višino Gradina, južnovzhodno od prelaza Metalka, drugi oddelek je v popoldanskih urah in ko je nastalo temno, z naskokom vzel nek rob neke visoke ravnine 10 km od Plevlje, ki so ga Črnogorci vztrajno branili. — Prizren so vzeli Bolgari 29. novembra opoldne. Armada generala pl. Kövesza je ušla novembra 40.800 srbskih vojakov in 26.600 za orožje sposobnih mož. Zaplenila je 179 topov in 12 strojin.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Na posameznih mestih uspešni boji s sovražnimi zadnjimi oddelki. Pri Prizrenu so ujele bolgarske čete 15.000 Srbov in so zaplenile veliko gorskih topov in drugega vojnega orožja.

Vrhovno vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija. (K. u.) Uradno poročilo o operacijah 28. novembra:

Naše čete zasledujejo neprestano Srbe v smeri proti Prizrenu. Srbi se umikajo v velikem neredu proti Črnigori. Cesta iz Prištine v Prizren je posejana z vojaškim orožjem in z vojnimi materiali vse vrste. Na obeh straneh ceste je videti veliko poginjenih konj in volov, poškodovanih voz, avtomobilov in tovornih voz. V okolici vasi Suha R'eka, 18 km severno od Prizrena smo našli znatno množino sežgane municije ter razdrte topove in vozove, od katerih so ostale le lafete in ojesa. Južno od tam smo našli razvaline materiala za zgradbe vojnih mostov cele ženijske stotnije, kar vse dokazuje, da tvorijo ostanke srbske vojske le še krdela, ki tavajo okoli. Tekom teh dni smo dovedli 2200 ujetnikov in smo zaplenili 16 topov in 22 municijskih voz.

Na južni bojni črti

se razvijajo operacije ugodno za nas. Naše čete so zasedle 26. novembra mesto Kičevu, danes pa mesto Kruševu. Srbi operirajo v tej pokrajini le z malimi, osamljenimi oddelki, ki so brez vsake zveze med seboj. Čete, ki operirajo v zgornjem teku Črne, so prekoračile reko in so zasedle mostove in ceste, ki vodijo v Bitolj.

Na ostalih bojnih črtah se ni nič izpremenilo.

× × ×

V dnevnih poročilih, ki jih je objavil dozdaj generalni štab armade, se obrišejo operacije po njih stanju, ne da bi navadno omenjali tudi tiste dele bojne črte, kjer se položaj ni izpremenil. To velja posebno o južni bojni črti, o kateri se radi nedelavnosti Angležev in Francozov glede na operacije le malo poroča. Da se prepreči vsaka napačna sodba o molku, ki bi se lahko tolmačil mogoče za znamenje neuspeha, naznanja generalni štab na bojišču, da se omejujejo operacije Angležev in Francozov samo na dolino Črno. Angleži in Francozi ne morejo in niso mogli niti korak napredovati od postojank naprej, ki so jih imeli zasedene, ko so došle naše čete, marveč smo jih celo vrgli nekaj kilometrov za to postojanko. Zaman so poizkušali, da vpadejo v prostor severovzhodno od te reke. Danes ne stoji noben Srb ali Francoz na levem bregu Črne. Čez Črno do izliva v Vardar so Srbi in Francozi, ko so se umikali, v svojo varnost podrlj vse mostove. Danes je obkoljena cela angleško-francoska armada v kotu, ki ga tvorijo reki Vardar in Črna, izvzemši oddelkov, ki operirajo proti Strumici južno od planine Blazvica.

Sofija. (K. u.) Poročilo bolgarskega štaba o operacijah 29. novembra: Danes okoli poldneva so naše čete po boju, ki je trajal le kratko dobo, a ki je bil odločilne važnosti, zasedle mesto Prizren, kjer so ujele 16.000 do 17.000 Srbov, zaplenile 50 poljskih topov in havbice, 20.000 pušk in veliko drugega vojnega materiala. Ujetniki in domačini pripovedujejo, da so popustili srbski častniki svoje čete in da so iskali rešitve v divjem begu. Del častnikov se baje skriva v okoličanskih vaseh in so se preoblekli v civilne obleke. Vojaki so se zato v množicah udajali. Število ujetnikov se neprestano množi.

Kralj Peter in ruski poslanik knez Trubeckoj sta odjezdila 28. novembra

× × ×

Italijanski izseljenci poklicani pod orožje.

Iz Newyorka se poroča, da je izšel tretji italijanski poziv pod orožje, ki kliče vojaški dolžnosti podvržene italijanske izseljence, naj nemudoma odpočujejo v domovino. Gre za moštvo, ki doslej še ni služilo.

brez vsakega spremstva, ne da se ve, kam. Cesta med Suharjeko (18 km severno od Prizrena) in Prizren je dobesedno posejana z mrtvimi trupli tovrstne živine, s proči vrženimi predmeti, z razvalinami topov, vojnega materiala itd. V Prizrenu so zažgali Srbi 148 avtomobilov, v katerih sta se vozila glavni stan in vlada.

Z vso verjetnostjo pomeni bitka pri Prizrenu, v kateri smo ujeli zadnje ostanke srbske armade, konec vojske proti Srbom.

× × ×

Črnogorska uradna poročila.

Rim. Črnogorski generalni konzulat objavlja s 27. m. m. sledeče uradno brzojavko iz Cetinje: Včeraj so se razvili na celi bojni črti mali boji artiljerije. Pri Foči se je bil energičen boj pohote, ki se ni odločil.

Cetinje. (K. u.) Uradno poročilo 28. m. m.: Sovražnik je zopet vzel Fočo, Metalko in Prepolje. V teh bojih smo ujeli 54 sovražnikov.

Francosko uradno poročilo.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana:

29. novembra. Na naši bojni črti je mirno. Srbov pri Bitolju niso napadli. Med Bitoljem in Tetovom je zavrl sneg bolgarske operacije. Angleži poročajo dohod gotovega števila bolgarskih vojaških beguncev v Solun (?). Pri Kruševu se položaj ni izpremenil. Zdi se, da drže Srbi postojanke južno od Prilepa. Kljub temu se mora smatrati položaj srbske armade, ki junaško brani vsako ped zemlje, za zelo kritičen. Včeraj se je podalo 26 bolgarskih vojakov, pristašev vojski zelo nasprotujoče agrarne stranke k angleški prednji straži na bojni črti pred Strumico. Po obvestilih iz dobro poučenega vira se nameravajo podati nemške sile v Bolgarijo, da jim pomagajo v slučaju kakšnega ruskega vpada.

Srbijo srbska vojska popolnoma zapustila.

Rotterdam. »Corriere della Sera« poroča 1. t. m.: Brzojavke iz Aten potrjujejo, da je srbska vojska popolnoma zapustila Srbijo. Umika se na treh cestah v Drač, Skader in v južno Albanijo. Slabo vreme zelo zavira umikanje.

Naši pode Srbe.

Rotterdam. »Times« poročajo iz Soluna: Nemškim in avstrijskim četam, ki so dozdaj skupno z Bolgari korakale proti Bitolju, se je posrečilo, da so se otresli Francozov, ki so operirali vzhodno od Prilepa. Zdaj pode Srbe. Glavna srbska sila se umika v Skader in v Drač.

Francosko umikanje.

Solun, 30. novembra. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Ker so Srbi izpraznili prelaz Kačanik, je nemogoče in nekoristno, da se združijo francoske sile s srbskimi. Tudi pohod Francozov proti Velešu bi ne koristil. Umikanje (Decongestion) čet iz pokrajine Krivolak, kjer se je nahajalo središče podjetij in ki postane kmalu le naprej potisnjena postojanka s temeljem Demirkapu, kjer zbirajo Francozi velike sile, se je pričelo. Nasproti poročilom iz bolgarskega vira drže Francozi zasedene pa postojanke, ki so jih osvojili na levem bregu Vardarja do Krivolaka.

Obramba Skadra.

Lugano, 1. decembra. »Secolo« poroča, da se bosta sestala kralj Nikita in Esad paša z nekaterimi voditelji Malisorov. Posvetovali se bodo o skupnih obrambnih pripravah proti avstrijskemu napadu. Esad paša pripravlja skupno z albanskimi in malisorskimi voditelji obrambo Skadra.

Bolgarija ostane oborožena.

Berlin, 1. decembra. Nek bolgarski minister je izjavil sofijskemu dopisniku lista »Vossische Ztg.«: Srbsko vojsko smatram za končano. Samoobsebi umevno pa bo Bolgarija ostala toliko časa oborožena, dokler ne bodo premagani tudi ostali zavezniki Srbije in ne bo nobene nevarnosti več. Počivali ne bomo prej, dokler ne bomo obvarovani pred vsako možnostjo.

× × ×

Sazonov odstopi zaradi Srbije?

Kodanj. Iz Petrograda se poroča: Sekčni načelnik ruskega zunanega ministertva Gulkevič je izjavil srbskemu poslaniku dr. Spalajkoviću v Petrogradu, da Rusija ne more pomagati Srbiji, kar naj se smatra za obvezno odločbo Rusije, ki se

ne pusti več pregovoriti. Sazonov sam te odločitve ni hotel osebno naznaniti, v sled česar so nastale govorice, da namerava odstopiti in da ne namerava več uradno nastopati.

Italijanski glas proti balkanski ekspediciji.

Lugano, 30. novembra. »Secolo« ima članek, da Italija smatra vsako balkansko podjetje kot »otročarijo« in kratkoma odklanja vsako udeležbo. Italija se bo dobro čuvala, da se ne udeleži akcije, ki se je začela in nadaljevala pod najneugodnejšimi pogoji in katere celo ententa sama ne smatra za resno. — Ni treba ponavljati dardanelske katastrofe. Čudno, da bi imel tak članek »Secolo«. (Op. ur.)

× × ×

Grška in ententa.

London, 30. novembra. (Kor. ur.) Reuter poroča iz Aten: Izjava, katero je 29. novembra Skuludis podal poslanikom entente, je res odgovor Grške na zadnji skupni korak entente. Temelj tega grškega odgovora je nevtralnost, ki bo za entento toliko časa dobrohotnega značaja, dokler se ne dotakne pravic suverenosti ali ne naloži vojaških omejitev. Ni vzroka, da bi ententa svoje prvotne zahteve hotela predrugačiti. V diplomatičnih krogih upajo na ugodno rešitev.

Atene, 30. novembra. (Kor. ur.) »Agence Havas« javlja: Kakor poročajo dobro poučene osebe, stremi sporazum štirih za tem, da se včeraj izročni odgovor izrazi bolj jasno in obširno. Zatrjuje se, da pariška vest, da Angleži širijo po Francoskem vest o opustitvi Soluna, povzroča odpor kralja Konstantina, ki se te dozdevne namere veseli, ker mu dovoljuje zavlačevanje v izpolnitvi zaveznikiših zahtev.

Zeneva, 1. decembra. Iz Aten je pariško časopisje dobilo oficijozno informacijo o napetosti, katera je naglo nastopila med grško vlado in entento. Diplomatični krogi sodijo, da sedanji položaj ne more več trajati dalje. Grška vlada se bo morala potruditi, da ponedeljkov odgovor razloži nekoliko natančneje. V Pariz došla vest, da Francozi in Angleži na Francoskem smatrajo, da se morda Solun opusti, je za kralja dobrodošel povod za odpor proti ententi. Zato se mu prav nič ne mudi, da ugodni željam entente.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. decembra. Uradno se raz-glaša:

Nobenih posebnih dogodkov. Avstrijskemu višjemu poveljstvu podrejene zvezne sile severovzhodne bojne črte so ujele meseca novembra 78 častnikov in 12.000 mož in zaplenile 32 strojin.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Nobenih bistvenih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 29. novembra. (Kor. urad.) Pri Rigi postaja mestoma ožen artiljerije močnejši. Na bojni črti Riga—Dvinsk nobene izpremembe. Severovzhodno od Dvinskega, pri Ilukstu in pri vasi Kazimirški (5 km severno od Iluksta) so pričeli Nemci živahno streljati s topovi in napadati. V osredotočenem ognju naših topov in pušk so šli Nemci nazaj v svoje strelske järke, kjer so trpeli po ognju lastnih topov. Naše čete so izrabile položaj in so izvedle protinapad. Vrgle so sovražnika iz sela Kazimirški in iz malega gozda zahodno od tam. Deli naših čet so istočasno udrl v Ilukst in zasedli južno predmestje. Izrabili smo ta uspeh in smo zasedli obe vaški pokopališči in del nemških strelskih jarkov južno od tam. Boj se nadaljuje med ljutim artiljerijskim ognjem na obeh straneh. Na ostalem delu bojne črte pri Dvinskem do Pripiati se nič ne poroča. Južnozahodno od Pinska so naši poizvedovalni zbori sijajno udrl v nemške črte. Ponoči na 28. november so prišli, ne da bi jih zapazili, v štabni stan 82. nemške rezervne divizije v graščini pri Nevelu (25 km južnozahodno od Pinska), katero so nepričakovano napadli z ročnimi granatami in z bajonetni in so pobili stražo. Ujeli so dva generala, med njima je tudi poveljnik divizije, tri častnike in enega zdravnika. Po dohodu nekega nemškega pomožnega oddelka iz Gorynycze (4 km zahodno od Nevela) se je naš poizvedovalni zbor umaknil. Ujetniki so na varnem. Izgubili smo nekaj ranjenec in dva mrtva. Ranjeni so tudi trije častniki, eden je mrtev. Častniki in vojaki so tekmovali v hrabrosti. Na levem bregu Stira smo prisilili sovražnika, da se je moral pri Kozlinicy in pri Čartorsku umakniti.

BELGIJSKI VOJAKI V RUSIJI.

Antwerpen. »Vlaamsche Nieuws« piše: »Echo Belge« poroča, da so v Rusijo poslani belgijske vojake prav dobro spre-

Grški odgovor.

Pariz, 2. decembra. (K. u.) »Petit Parisien« priznava, da grški odgovor glede zahtevanih jamstev entente ne zadostuje tako, kakor bi bilo po dosedanjih diplomatičnih uspehih želeli. Vsekako je treba od Skuludisa zahtevati jasnejših izjav, ker je dosedanji odgovor zagoneten.

Lugano, 2. decembra. (K. u.) »Tribuna« in »Corriere della Sera« prinašata iz Aten poročila o drugem grškem odgovoru, katerega je Skuludis izročil ententnim poslanikom s prijaznimi besedami, s katerimi pa ni ničesar obljubil in je posebno zaželeno izprazniti Soluna po Grkih in vojnopolicijske operacije v grških vodah označil kot kompromitujoče in nevtralnost kršeče. Grški odgovor zagotavlja odkriti namen, da zadovolji ententi v toliko, v kolikor to dopušča varstvo neodvisnosti in nedotakljivo varnost Grške. Oba lista izjavljata, da se bodo nadaljna pogajanja pospešila. Med tem pa bodo Solun zasedle ententine čete.

× × ×

Rumunija.

Lugano, 1. decembra. »Corriere della sera« javlja iz Bukarešta: Svetovna vojna je našla rumunsko armado popolnoma reorganizirano. Vsak zbor ima 120 topov. Prva linija šteje pol milijona mož, toda zdi se, da zelo manjka streliva.

Rotterdam, 1. decembra. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča 30. iz Sofije: Ruska armada ob besarabski meji šteje 300.000 mož, večinoma od kavkaške armade, ki pozimi tamkaj ne morejo operirati. Manjka ji pa rezerva in zato ne bi mogla zadostno podpirati rumunske armade, če bi avstrijske, nemške, bolgarske in turške čete nastopile proti nji. V Bolgariji zato sodijo, da bo Rumunija še nadalje morala ostati nevtralna, ker ji tudi ententa ne more stati z zadostnimi četami ob strani.

50.000 vagonov rumunskega žita.

Dunaj, 1. decembra. Danes so došla vesti iz Bukarešta, da so avstrijski in nemški delegati po dolgotrajnih in težavnih pogajanjih sklenili kupčijo za 50.000 vagonov pšenice, koruze, ječmena in ovsa. Kupčijo pa mora še odobriti rumunska vlada.

jeli in da odrinejo šele spomladi na bojišče. Zelo nas to veseli, dasi obžalujemo, ker naši mladeniči pomagajo zdaj ruski milijonski armadi. Kot mala, nevtralna deželica bi bili smeli pač nasprotno pričakovati.

RUSI NEVOLJNI NA FRANCOZE IN ANGLEŽE.

Berlin. Poročevalec »Berliner Tageblatt« v Sofiji poroča: V Rusiji so, kakor se poroča iz Petrograda, radi poloma Srbije zelo nevoljni na Francijo in Anglijo, dasi je ruskemu delegatu naročeno, naj v vojnem svetu zaveznikov sodeluje na na-

CARJEV GLAVNI STAN.

Krakov, 1. decembra. O glavnem stanu kralja se poroča, da se nahaja v nesem mestecu Bele Rusije. V neki dvanadstropni hiši ima car dve sobi, ne daleč od tam stanujejo soproga velikega kneza Cirila in velika kneza Boris in Demeter. Življenje v glavnem stanju je čisto preprosto, ker so vsi od ranega jutra do poznega večera zaposleni; car sam dela od 9. ure dalje. Car je le po imenu vrhovni poveljnik, operacije dejansko vodi general Ruski. Črtu velike skupne spomladanske ofenzive proti Avstriji in Nemčiji na vzhodu in na zahodu.

POVELJNIK RUSKE ARMADE PROTI BOLGARIJI.

Bukarešt. »Epoca« poroča: Za poveljnika armade proti Bolgariji ni določen general Kuropatkin, marveč general Čerbakov.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Obsežna razstrelba naših čet zahodno od La Bassée je zelo poškodovala angleško postojanko. Sestrelili smo eno angleško in eno francosko letalo. Ujeli smo letalce.

Vrhovno vojno vodstvo.

Prpriprave za novo ofenzivo spomladi.

Pariz, 1. decembra. V zbornici je vojni minister Gallieni zahteval vpoklicanje letnika 1917. To ne pomeni da bi ta letnik takoj odšel na fronto, potrebno je, da se temeljito izvežba, da bo spomladi 1916 pripravljen ob času, ko mu bodo v soglasju z zavezniki ojačenja in opreme dovolile, da prične z odločilno akcijo. Zbornica je nato sprejela predlog, da se vpokliče letnik 1917.

Angleški list za mirovna pogajanja.

London. »Morningpost« piše, da je času primerno razpravljati o mirovnih po-

goh. Narod si mora predstavljati določno, kaj je najmanj, kar more sprejeti. Predpogoj je seveda, da se Nemčija premaga. List se zavzema za razpravo o mirovni pogodbi z zavezniki in konča: Ali naj se Grey s celim srcem vojskuje za zmago in naj sovražniku ničesar ne odneha ali naj se pa umakne tistim, ki hočejo tako postopati.

Dnevne novice.

— **Duhovniške vesti iz lavantinske škofije:** Častiti gospod Franc Letonja, župnik pri Sv. Joštu na Kozjaku, je bil 24. t. m. poklican kot vojni kurat k vojakom. Za župnika na Gornji sv. Kungoti je imenovan čast. gospod Mihael Kos, provizor istotam.

— **Zasebne brzojavke** so zopet dopuščene na južnem štajerskem, dalje v stolicah Zagreb, Varaždin in Belovar.

— **Železni 20vinarski novel.** Na Dunaju se govori, da so sklenili po nemškem zgledu kovati 20vinarske železne novce.

— **Smrt za domovino.** Umrli je dne 25. novembra v Budjavih v vojaški bolnici vojak Nikolaj Selan iz Savelj vsled bolezni, katero si je nakopal v Galiciji. Ranjki je bil eden najboljših fantov-Orlov na Ježici.

— **Padel je na Goriškem junaške smrti** dne 14. nov. Janez Presetnik, cerkvenik pri sv. Jurju v Stožicah.

— **Božično premirje.** Reuter poroča 29. novembra iz Rima, da bo sv. oče zopet poizkušal doseči o Božiču premirje na bojiščih.

— **Dovoljeni so zasebni poštni zaviti** ki k vojnemu poštnemu uradu 605.

— **Umrli je v Mariboru veletrgovec** Jožef Martinz, star 80 let. — Umrli je na Reki Egon Mitrovič, uradnik I. hr. vaške posojilnice na Reki.

— **Sežiganje mrličev v Avstriji.** V Libercu na Češkem so sezidali krematorij. Češko namestništvo je pa izdalo odlok, s katerim opirajo se na razne razsodbe upravnega sodišča, prepoveduje sežiganje mrličev v Libercu.

— **Žemlje v Celovcu.** Danes so prodajali v Celovcu žemlje in posoljene gibanice po 10 v. Prebitek je namenjen za božičnice v vojaških bolnicah.

— **Živinski in kramarski semenj v Postojni** dne 3. decembra t. l. se vsled odredbe c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni z dne 29. novembra t. l. ne vrši.

— **Žrebanje državnih srečk iz leta 1954.** Glavni dobiček 300.000 K je zadel serija 2710, št. 38, 40.000 K serija 3245, št. 47, 20.000 K serija 3133, št. 14, po 10.000 K serija 3408, št. 5 in serija 3408, št. 16.

— **C. kr. avstr. razredna loterija.** Zrebanje 1. razreda V. loterije se vrši že 14. in 16. decembra t. l. Srečke za ta razred prodaja Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani kot poslovno mesto c. kr. avstr. razredne loterije in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu in Splitu. Cena srečk je za 1 osminko 5 K, 1 četrtinko 10 K, polovico 20 K, za celo 40 K. Pismena naročila se izvršujejo poštoobratno.

Ljubljanske novice.

Ij **Tretja mestna deška ljudska šola** je praznovala sedemdesetletni jubilej Nj. Veličanstva presv. cesarja Franca Jožefa I. dne 2. decembra t. l. Zaradi pomanjkanja primerne prostora se je že dan poprej pojasnil s primernim nagovorom v posameznih razredih učencem pomen tega znamenitega dne, zlasti v letošnjem letu, pela cesarska in druge patrijotične pesmi ter obdarovali učenci v trajen spomin na redki jubilej z Adamičevim spevoigro »Slava cesarju Francu Jožefu I.«. Pridnejši učenci so tudi proizvajali slavnosti primerne deklamacije, kakor: »Ob sedemdesetletnici vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I.«, »Ob nastopu vladanja«, »V dnevih bojeva«, »Na boja«, »Priatelj šole«, »Oče sirote« in »Pred Tabo letos zbrani«. — Dne 2. decembra se je udeležila šolska mladina z učitelji svete maše v frančiškanski cerkvi, pri kateri so peli učenci petega razreda, končno pa vsi skupaj navdušeno cesarsko pesem. Ta dan je bil pouka prost.

Ij **Cesarska maša v bolnišnici v Belgijski vojašnici** se je vršila danes zjutraj zelo slovesno. V okusno okrašeni kapelici je stal bogato ozlašan kip presv. cesarja. Navzoči so bili vsi častniki in zdravniki pod vodstvom bolnišničnega poveljnika g. polkovnega zdravnika dr. Zörnleiba in g. nadporočnika Karola Künza. Svete maše so se udeležile nadzorovalne dame, strežnice, moštvo in bolniki. Pri sv. maši, ki jo je služil preč. g. vojni kurat Nikola Cerjak, je dovršeno prepeval pevski zbor strežnic in moštva pod vodstvom g. nared-

nika Antona Gruma. Pri darovanju je dovršeno zapel Ave Marijo operni pevec zagrebške opere korp. Mohorič. Med sv. mašo je pristopilo k sv. obhajilu zelo veliko vrlih Dalmatincev, ki se kot ranjeniki nahajajo v bolnici. S cesarsko pesmijo se je zaključila lepa slovesnost.

Ij **Pogreb sina g. deželnega glavarja poročnika Ivo Šusteršiča** se je vršil včeraj ob ogromni, ginljivi udeležbi Ljubljane in okolice. Dasi je lilo z neba na vso moč, so bile vse ulice, po katerih se je pomikal sprevod, polne občinstva. Povsod je bilo videti solzne oči. Tudi z dežele smo opazili mnogo žalujočih, mnogo duhovščine, državnih in deželnih poslancev in županov. Vsled velikega naliva ni bilo mogoče pregledati vseh odličnih osebnosti, ki so došle izkazat padlemu junaku zadnjo čast. Videli smo g. deželnega predsednika barona Schwarza z dvornimi svetniki deželne vlade, prevz. knezoškofa dr. A. B. Jegliča, župana dr. Tavčarja z občinskimi svetovalci vseh strank, načelnike in zastopnike vseh tukajšnjih uradov, zastopnike vojaštva, zavodov itd. S štajerskega sta prihitela gospoda poslanec Pišek in dr. Hohnjec. Zemski ostanki padlega upapolnega mladeniča so bili položeni v krasni krsti na železniškem vozu, ki ga je bil mestni pogrebni zavod prelepo opremit z žalnimi draperijami, ob dovoznem vходу glavnega kolodvora. Vojski so opravljali mrtvaško stražo. Ob 3. uri je gospod kanonik Šiška izvršil slovesno blagoslovljenje. Nasproti dovoznemu vходу je stal vod vojakov. Pred krsto so nosili dež, sluge in sluge mestnega pogrebne zavoda nebroj vencev — zvesti sluga pokojnikov je nesel svoj venec — za njimi v žalno črtno ovita zastava »Slov. kršč. soc. zveze« kot zastopnica naše ljudske organizacije. Pred in ob krsti je stopala častna vojaška straža. Močan moški pevski zbor je pod vodstvom g. mestnega učitelja g. Pavla Gorjupa dovršeno pel dve pretresljivi žalostinki. Slovenska pesem je spremljala na zadnji poti zvestega sina domovine, katero je neizmerno ljubil in za katero je žrtvoval svoje lepih načrtov polno mlado življenje. Naj mirno spi v njej, rešen vseh viharjev in prevar sveta!

Ij **Namesto venca na grob** blagopokojnemu g. Ivo Šusteršiču je izročil našemu udeležstvu g. dr. Jos. Dermastia 50 K za primorske begunce. Iskrena hvala!

Ij **Umrli so v Ljubljani:** Karolina pl. Eiberg, častnikova sirota, 58 let. — Josip Thonn, štabni narednik saperskega bataljona. — Fran Hiti, hlapčev sin, 1 mesec. — Josip Monski, Josip Pinkas, Martin Osvaldič, pešci. — Karel Farkas, honved. — Josip Quentler, desentnik. — Viljem Vater, vojaški obrtnik. — Franc Anzlin, gostilničar, 75 let.

Ij **V italijansko ujetništvo** je z nadporočnikom Korentom dospel tudi častniški sluga Plauc.

Primorske novice.

— **Osebnost vest.** Namestništveni svetnik in voditelj okrajnega glavarstva v Pazinu, Ivan Šorli, je stopil v stalen pokoj. Imenovan je za dvornega svetnika.

Primorske zadruge in III. vojno posojilo. Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev nam poroča, da so podpisale zadruge in njeni člani na Goriškem, kolikor ji je doslej znano, 323.000 K vojnega posojila. In sicer so podpisale Zveza in zadruge 99.000 K, člani zadrug pa 283.200 K. Pri tem je treba vpoštevati, da se nahaja ozemlje 26 zadrug v po sovražniku zasedenih krajih, 14 pa popolnoma v neposredni bojni črti, vsled česar so morale zadruge prekiniti svoje poslovanje. To je približno polovica zadrug, ki so včlanjene pri Zvezi, med njimi najmočnejše posojilnice v gorah. — Kak duh preveva člane goriških zadrug, sledi naj iz sledečega pisma posojilnice v Črničah: »Člani zadruge so v Črničah — ne včevši posojilnico — dali 8900 K vojnega posojila, v Batujah in Selu pa 30.000 kron. En sam se je tam udeležil s posojilom 22.000 K. Mislimo, da je to izza fronte pač dovolj velika svota, ki kaže naše veliko zaupanje na našo nepremagljivost. — Ravno pred par urami sem gledal na bojišče — Italijan strelja še ravno na tista mesta, kakor v začetku junija. Trdno upam, da bomo o Božiču 1915 pisali na Goriško zvezo v Gorico in ne več v Ljubljano.«

— **»Svetilnik v železju«** so postavili v Pulju. Dohodki so namenjeni vdovskemu in sirotinskemu zakladu oborožene sile.

Italijanska granata je ubila dne 18. novembra desetnika Ivana Faldič, ko je opravljal službo opazovalca. Bil je vrl Istran in vsem drag tovariš. Zato vsi žalujemo za njim. Večno mu plačilo v nebesih! V imenu tovarišev: Anton Lipovšek.

Zastrupila se je v Trstu 22letna Marija Taboga. V pismu, v katerem prosi svoje stariše za odpuščanje radi svojega čina, pripominja, da »sama ne ve, zakaj gre v smrt«.

Razna poročila.

Grofi Tisza o novih grbih.

Budimpešta, 1. decembra. (K. u.) V državnem zboru je poslanec Polonyi vložil interpelacijo o zadevi ureditve vprašanja državnih grbov. Ministrski predsednik grof Tisza je odgovoril v daljšem govoru. Izjavil je, da je bilo pri sestavi malega grba iz tehničnih vzrokov nemogoče spraviti gori tudi hrvaško-ogrsko-dalmatinski grb. Dalmacija se je samoobsebi umevno obdržala v ogrskem grbu, pravtako tudi Sedmograška. Avstrija je na podlagi že stoletja stare faktične posesti od svoje strani pridržala dalmatinski grb v svojem grbu. Kar se pa tiče Bosne, bi bilo, čeprav vprašanje prihodnosti še ni rešeno, kljub temu napačno, posebno v današnjih razmerah, če se ne bi grb Bosne sprejel tudi v avstrijski grb. Ogrska ima pač neizpodbitne zgodovinske pravice na Bosno, vendar pa na drugi strani stoji, da je Bosno osvojilo orožje monarhije. Jasno je tedaj, da imata obe državi pravico razpolagati z Bosno.

Grof Tisza pojasnjuje nato pomen pragmatične sankcije in povdarja, da »indivisibiliter ac inseparabiliter« pomeni, da rajo biti vse dežele vladarske hiše, včevši Ogrsko, skupna, neločljiva posest in da se morajo biti vse dežele vladarske hiše, včevši Ogrsko, skupna, neločljiva posest in da se morajo skupno vladati.

Bivši kitajski cesar se zaročil s hčerko Juanšikaja.

London, 2. decembra. (K. u.) »Morning Post« poroča iz Šangaja: Kitajski listi pišejo, da se je prejšnji kitajski cesar zaročil s hčerko Juanšikaja.

:KINO CENTRAL:

: v deželnem gledališču :

Danes v proslavo 67. letnega slavnega vladanja cesarja Frančiška Jožefa I.

! slavnostne predstave !

Velikanski film slavnega režiserja

prof. Maksa Reinhardta

V deželi sanj

Vesela filmska igra v 5. dej.

Prvikrat v Ljubljani!

Ta izredno lepi film je bilo mogoče pridobiti v Ljubljano samo za 2 dni.

Poleg tega bogat nov spored!

Nalašč za ta dan:

„Viribus unitis“

Cesar Franc Jožef I. v filmu!

!Jutri se ta spored ponavlja!

Delavci za kape in krznarska dela.

se takoj sprejmejo proti dobri plači. Kje, pove uprava tega lista pod št. 2554.

Krojač

za večja kosovna dela se sprejme proti dobremu plačilu. Naslov se izve v upravi tega lista pod št. 2555.

Župnik v pokoju išče

primerne službe

v Ljubljani event. tudi izven nje. Cenjene ponudbe na upravo lista pod št. 2545.

Št. 17500.

Razglas.

V smislu sklepov magistratnega gremija z dne 27. novembra 1914, št. 21.972, in 12. novembra 1915, št. 17.500 se je določilo za one posestnike v Hradskega vasi, ki imajo svoje pse kot čuvaje na verigah, po 1 K pasjega davka na leto, dočim morajo vsi drugi posestniki, katerih psi letajo prosto okoli v smislu obstoječih pravil o pobiranju pasjega davka plačevati po 8 K takse na leto.

To se daje v splošno vednost z dostavkom, da ta odredba velja že za tekoče leto.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 24. novembra 1915.

Učenca

iz poštene hiše v trgovino mešanega blaga sprejme takoj

2553 Josip Osolin, Laški trg.

Sedaj v vojnem času najbolj praktična in hvaležna

Miklavževa in božična darila

80 000 00

Gritzner in Afrana

10 letna garancija! šivalni stroji

so najboljši in nedosežni v trpežnosti za rodbinsko rabo in obrt.

Prednost: kroglični tek,

2381 biserni uobd.

Pouk v vezanju brezplačno v hiši.

Edina tovarniška zaloga šivalnih strojev

Josip Petelinc, Ljubljana

za vožo blizu frančiškanskega mostu, levo, 3. hiša.

Proda se

Kratek klavir

za 300 K ali tudi mesečno 10 K in 50 K se plača naprej. Več se poizve pri Luka Armeni

2551 organist Studeno pri Postojni Noiranjsko.

Pohištvo se takoj prodaja!

Proda se skoro novo pohištvo v Ilirski ulici št. 22, visokoprtiličje, desno. Ogleda se ga lahko do 6. decembra 1915 v času od 9—12 ure dopoldne, ter od 1—4 ure popoldne. 2550

Prosim, oglejte si predležne oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. večaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvanja

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Božič 1915.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem osebno nakupil v prvovrstnih tovarnah različne predmete za

božična darila.

Imam sedaj bogato zalogo juvelov, zlatnine, srebrnine in ur, dalje raznovrstne vojno-spominske predmete: lastno patentovane in druge različne spominske prstane in vsakovrstne znake. Zastopstvo solitajelnih vojnih kozarcev.

Lud. Černe

juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 3.

Solitajelnost in točna postrežba.

2549

Skupščina štajerskega pododboru Zadrugne zveze.

Prejšnji teden se je vršila v Celju skupščina slovenskoštajerskih zadrug, katere so se vključili slabi železniški zvezam udeležili zastopniki dobre tretjine vseh članic.

Zborovanje je otvoril v imenu pododboru dr. Korošec, ki je pozdravil vse navzoče, osobito državnega poslanca dr. Kreka kot zastopnika centrale. Povdarjal je važnost denarnih in izobraževalnih organizacij v programu za naše bodoče delovanje. Nadrevizor Vladimir Pušenjak poda poročilo o delovanju pododboru in njega članic v l. 1914. V pododboru se izvolijo soglasno vsi dosedanjí člani pododboru, kot predsednik g. profesor dr. Josip Hohnjec.

Dr. Kerek razpravlja o skušnjah, katere je napravila zadrugna organizacija v času od l. 1908 naprej. Leta 1908. je vladalo veliko pomanjkanje denarja, povzročeno vsled suše in gospodarskih polomov v Ameriki; v konzumu je bil napredek večji kot pri produkciji, denarne razmere so se poslabšale, in banke so zahtevale 8—10% obresti za posojila, samo kmečke posojilnice so ostale pri prejšnji obrestni meri, kar je bilo le mogoče, ker so strogo držale disciplino; posebno pohvali časten nastop slov.-štajerskih zadrug.

Prisla je obilica denarja v sedanjem času, vsi zavodi izkazujejo veliko odvisnega denarja. Banke si pomagajo s tem, da so obdržale staro obrestno mero za posojila, za vloge pa znižala na 4, 3½, da celo na 3%. Kmečki denarni zavodi so obdržali prejšnjo obrestno mero, niso znižali tako obrestne mere za vloge kot banke. Bilo je mogoče to vršiti, ker se naslanjajo na kmečka posestva, katera niso vsled vojske toliko trpela kot trgovina in obrt.

Denarno smo trdni, treba izpopolniti organizacijo s tem, da se lotimo združnega nakupa in prodaje, k čemur je potrebna centrala, ki mora biti zanesljivo financirana. Močna in trdna organizacija slovenskega kmečkega stanu je najboljša priprava za vse razmere, katere bodo nastopile.

Govoru zadrugnega voditelja je sledilo živahno odobravanje.

Poslanec dr. Korošec stavi vprašanje na zborovalce glede skupnega postopanja vseh slovenskih zadrug na Slovenskem štajerskem v okviru samostojne štajerske Zadrugne zveze. O tem vprašanju se je vnela živahna debata, v katero je poseglo mnogo zborovalcev in se splošno povdarjalo, da bi bilo velikega gospodarskega pomena, ako bi se dosegla med štajerskimi Slovenci — skupnost na združnem polju.

Predsednik pododboru dr. Hohnjec povdarja, da igrajo v svetovni vojski važno ulogo gospodarska vprašanja, katera so velikega pomena za življenje narodov, kakor tudi posameznega naroda. Da zavzema naš narod v gospodarskem oziru trdno stališče, gre hvala naši Zadrugni Zvezi, katera je narod gospodarsko osamosvojila in izobrazil. Naša gospodarska organizacija je dobro prestala veliko preskušnjo, radi tega je upravičeno upanje, da bo ista tudi v bodoče največja opora kmečkega stanu in našega ljudstva.

Naš Kras in vojska.

Naš Kras ni videl še toliko vojakov različne narodnosti — skoraj bi dejal iz celega sveta — kakor jih gleda letos odkar je začela vojska z Italijo — odhajati in prihajati. Pa tudi vojaki niso videli še takega sveta in se ne morejo načuditi, kako morejo ljudje živeti na teh tleh, ki so skoraj s samim kamenjem pokrita, brez dreva in brez vode.

Vojaki izražajo svoja pomilovalna mnenja o vsaki priliki. Verjetno je, da je posameznika izmed njih več vredno kakor cela kraška vas, a manj verjetno je, da bi pravi Kraševci zamenjali svoje kršne njivice za najrodovitnejša ogrska tla. Kraševci pač ljubi svojo zemljo, čeprav je trda in plitka.

Kolikor plitkejši so njegove njivice, toliko pridnejši in skrbnejši jih obdeluje in s svojim trudom nadomešča to, česar zemlja sama od sebe ne da...

Kako Kraševci svojo zemljo ljubijo se spozna že iz tega, kako pridno jo obdelujejo in kako skrbno obzidajo vsak košček zemlje, da jim ga silna burja ne odnese.

Rodovitno zemljo, ki leži v nižavi imenujejo Kraševci: Dol, Jamindol, Plevendol, Dedendol, Podbatomdol, Veliki dol, Mali dol. Take njive siuzijo sedaj našim vojakom za pokopališča. Po vojski bodo Kraševci gotovo imenovali tudi Mirni dol in Sveti dol z našo krvjo namočena tla.

Drugovrstne njivice imenujejo: Dolšica, Cerjevica, Glinica, Čerkovica, Ravnica, Kapurnica, Pahorica, Popašnica, Podunica, Orehovica, Ojstrica, Mirica. Te služijo sedaj vojaškemu trenu.

Tudi njihovi pašniki imajo kaj primerne imena, kakor: Debela stena, Stenarjev-

ci, Skli, Škrijevci, Školi, Pleše, Griže, Golec, Tiha stran, Melišče, Starišče, Kopišče, Rebrina, Krtina, Ozidje, Zabrđe. Gotovo nimajo Ogri toliko različnih imen za njihova bogata polja, kakor Kraševci za njihove kratke in plitke njivice in mahne pašnike.

Seveda je grozna sedanja vojska vztrajno in težko delo pridnih Kraševcev na marsikterem kraju uničila in pokončala. A ljubezni, ki jo imajo Kraševci do svoje rodne zemlje ne pokonča Italijan, če še v večji množini obsiplje njihovo domovino s težkimi granatami, tudi če bo njegovih izstrelkov ko kamnja na Krasu.

Grobovi slovenskih lovcev.

Častniški namestnik 7. lovskega bataljona Avgust Mohorčič piše prijatelju med drugim:

Ker nam Rusi niso dali miru ne ponoči ne podnevi, smo jih tako zdelali, da leži pred našimi postojankami nekaj stotin mrtvih ruskih vojakov. Sedaj mirujejo, ker so sprevideali, da s slovenskimi lovci ni dobro šrešenjo zobati. Kako hrabro se bije naš bataljon, je najboljši dokaz dejstvo, da je bilo 17. avgusta zopet nad 40 hrabrostnih svetinj razdeljenih med slovenske junake. Z nami se bojuje tudi junaki bosensko-hercegovski pešpolk... Hrabri ljudje!

Naj opišem še mesto večnega počitka naših padlih junakov. Mala, tiha dolinica; ob robu preprost velik križ iz brezovega lesa. Na desno in levo se vrste grobovi junakov, osem po številu. Vsi grobovi so lepo urejeni, ob vsakem nagrobni križ z lepim napisom. Na vsakem grobu šrapnelski tok in v njem poljske cvetlice. Zemlja okrog grobov je posuta z belim peskom, pokopališče je obdano z ograjo iz brezovega lesa. V kotih so nasajene smrečice. Bele stopnice vodijo k vratom, nad katerimi je na levi strani grb 7. lovcev, na desni pa napis: »Počivajte v miru, junaki; bili ste hrabri in zvesti do smrti.«

Tako spe naši padli junaki svoj večni sen. Smrt jih je pokosila v cvelet, ko so vršili najvišjo domovinsko dolžnost. Lepa in častna smrt!

Odkrivanja.

Zlato hrabrostno svetinjo so dobili: praporščak Anton Erker in četovodja Anton Oblak pp. št. 17; podlovec Josip Hribar l. b. 7. Srebrno hrabrostno svetinjo l. reda: poročnik Fran Mikuš, praporščaki v rezervi Herman Camernik, Peter Bajc, Emil Korab, Josip Nagele, Stefan Nosko in kadet Daniel Nachmans, četovodji Peter Staudacher in Franc Vertačnik, korporal Jakob Cerne in pešec Stefan Komatz pp. 17; srebrno hrabrostno svetinjo II. reda: Fran Skočir pp. 97; praporščaka Emil Horab in Karl Schmidt, četovodje Franc Gregorc, Josip Loščar, Miha Štrukelj, korporal Rudolf Eppich, Franc Zaplotnik, Rajmund Rom, desetnika Josip Cerne in Ivan Pajk, pešci Andrej Bogataj, Anton Keše in Kupert Krippelmeyer, crnovojnik Alojz Loser in Franc Reinisch pp. 17. Bronasto hrabrostno svetinjo: enol. prost. četovodja Franc Kaltmann, četovodje Anton Noumal, Lorenc Pavšek, Mirko Pitzel, Jakob Štrubelj, Ivan Stalzer, korporali Anton Belaj, Anton Willenpart, Franc Zamida, desetnika Tomaž Potrebuješ in Anton Tehovnik pp. 17; narednik Friderik Friedl, četovodja Josip Unger, korp. Roman Bende, desetnik Ivan Fink, pešci Franc Jainol, Franc Mohorko, Franc Plingstl, Alois Rauch in Viljem Stanzer pp. 47; crnovojnik Franc Jelen pp. 87; korporal Alojz Jensterle, desetnik Lorenc Dolžan, pešci Rud. Kožar, Eduard Kovač, Franc Korišca, Anton Kalan, Franc Marn, Franc Mihelič, Anton Močilar, Josip Novak, Franc Ogrič, Karl Potočnik, Stefan Potrpin, Franc Pogacnik, Franc Pero, Ivan Passar, Franc Rainer, Anton Ribič, Alojz Rožanc, Matej Peček, Franc Sešek, Ivan Turk, Ivan Belc, Franc Verbič, Josip Vintar, Josip Vidrih, Ivan Weiss, Josip Zupančič, Franc Zuli, Franc Zalec, Josip Korošec, Josip Jamnik, Jakob Indihar, Jakob Jereb, Franc Kočev, Franc Gecel, Albert Gaja, Josip Fakin, Franc Frlan, Franc Erjavec, Alojz Darovec, Valentin Demšar, Karl Debevc, Nikolaj Drgan, Franc Drole, Ivan Cerne, Franc Berčon, Ivan Vehar in sluga Stefan Biščak pp. 17; crnovojnika Frid. Lobnigg in Domenko Maraspin pp. 47; drag. Peter Konrad, drag. polka 5; praporščak Vencel Kurka, desetnik Maks Strgar, pešci Andr. Centrih, Jakob Bradajč, Josip Vermeš pp. 87; četovodja Miha Kladnik, korp. Franc Prešerin, Franc Pauli, Franc Frank, desetnik Urban Wolbank, drag. Ferd. Erker, Peter Lohr, Rudolf Berlom, Leopold Čop, Josip Kogler, Franc Kočev, Anton Majcenovič, Franc Azman, Josip Heller, Ivan Poličar, Martin Trampuš, Ivan Mlakočar, Alojz Jamšek, Ivan Pucelj, Josef Franz, Franc Lukas, Josip Umek, Franc Petrič, Peter Drešar, Anton Tomsič drag. p. št. 5.

Zdravje naših vojakov.

Kako je poskrbljeno za telesno zdravje naših vojakov? Vrhovna vojaška oblast ve, da je zanjo najdragocenejše orožje — zdrav vojak. Zato žrtvuje ogromne denarne vsote; vse pridobitve moderne zdravniške znanosti in tehnike stavi v službo vojakovega zdravja, da obrani vojaka nepotrebnih ran in bolezni, da bolnega, ranjenega vojaka čim prej vpostavi. Vse vojake pusti cepiti proti kozam, legarju in koleri s tako izvršnim uspehom, da vojne oblike teh strašnih epidemij občinstvo niti ne pozna. Vsi zdravniki zdravijo v vojnem času v prvi vrsti vojake, in vse bolnice sprejemajo v prvi vrsti ranjence in bolne vojake. Zasebne ustanove, kakor Rdeči križ, Nemški in Malteški viteški red, tekmujejo v dobrodelnosti za vojaško oblastjo. Hvaležno in z gorkim zadoščenjem vidi, ve in občuti to sleherni vojak: koliko se za nas dela in skrbi! Zato pa razumni in resni vojak iz lastnega nagiba povsod pomaga in sodeluje in se ne upira zdravniškim odredbam in nasvetom.

Katere nevarnosti grozijo vojakovemu zdravju v strelnem jarku? Prvič: sovražnikovo orožje; drugič: bolezni.

Skušnja uči, da niso vse rane enako nevarne za življenje. Krogla iz puške rane navadno ne okuži, take rane se rade in brez gnojenja celijo. Najnevarnejše so tiste rane, ki jih napravijo koščki granat, bomb ali kamena. Zakaj? Krogla iz puške je podolgasta, na površini gladka, na sprednjem koncu priostrena (zlasti ruske), da gre skozi obleko, kožo in del telesa, kakor bi ga prebodel z gladko iglo. Drobec, košček granate, bombe in kamena ima raskavo, oglatlo površino, polno brazd, koticov in malih razpok. Ako pridele tak drobec, ne more predreti gladko skozi obleko in kožo, ampak odrta kos obleke, perila in kože, ter ga odnese s seboj v rano. Obleka se že letni dan maže po blatu strelnega jarka, na človeški koži se že letni dan nabira skorja iz blata, prahu in znoja. V prahu in blatu pa živostropene, kužne bakterije, male gobe, ki povzročajo smrtno zastrupljenje krvi. Zato so rane granat tako nevarne, ker prinese košček granate v rano z blatom in obleko vred kužne bakterije, ki okužijo, zastrupijo kri. Nevarnost šrapnela stoji nekako v sredi med puškino kroglo in granato. Važno je torej, da ranjeni vojak zdravniku takoj pove, ali je bil ranjen od puške, šrapnela ali granate? Od tega je odvisno nadaljno zdravljenje.

Večjo nevarnost nego sovražnikovo orožje tvorijo nalezljive bolezni: 1. trebušni legar (tifus); 2. kolera; 3. griža (dizenterija); 4. pegasti legar; 5. koze; 6. malarija (mrzlica).

Trebušni legar, kolera in griža pride v človeško telo samo z okuženo jedjo in vodo. Ne pij vode iz jarkov in potokov! Če nimaš od zdravnikov preiskane studenčnice, pij samo skuhano vodo (čaj). Umivaj pridno roke, nikoli ne primi mesa ali kruha z umazano roko, ki je vsa obložena z bakterijami nalezljivih bolezni! Skrbi za svojo perilo, pegasti legar razširja uši. Kdor nima uši, ne more zboleti za pegastim legarjem. Malarijo prenašajo posebne vrste komarji.

Še neka druga vrsta strupenih in nalezljivih bolezni grozi vojakom, posebno tistim, ki na noči na bojišče prenočujejo ali počivajo po vaseh in mestih: to so spolne bolezni. Žive na svetu brezčasne delomirne ženske, ki za denar prodajajo svoje telo. Te vlačuge se prilepejo iz svojih briegov kakor hijene in se vlačijo z najrazličnejšimi izgovori in pretevezami za vojaškimi taborišči. Ta je prišla obiskat svojega moža, brata ali ženina, druga je prinesla po naročilu staršev jestvin itd. Kako znajo govoriti, kako se delajo lepe, kako navdušeno govore o vojski in junakih, kako se jim smilijo ubogi ranjenci! Vlačuge rabijo dosti denarja, ker so navajene dobro živeti in lepo se oblačiti. A s poštenim in trdim delom nočejo denarja služiti, ker jim je to preteško in premalo nese. Kako si naj kot uboga šivilja ali konjtoristinja, prodajalka ali služkinja nabavi svilno, šumečo obleko, blesteč nakit in viharajoč klobuk? Po cestah se nastavlja, nagovarja in ustavlja zlasti starejše vojake (ker slutijo pri njih težji možnjček), po gostilnah sedajo k njihovim mizam, zabavno in prikupno gledajo in govore, napivajo vrlem, zastavnim, zalim, impozantnim in simpatičnim junakom ter jih spodbujajo k pijanci. Ko spravi alkohol vojaka v lahkomišno razpoloženje, ga začne razburjati z nesramnimi opazkami in pogledi, ki mu pa vlečejo le možnjček iz žepa, ki so naperjeni le njegovemu teško prihranjenemu denarju.

Vsaka vlačuga brez najmanjše izjeme je okužena z vsemi spolnimi boleznimi in vsak vojak, ki se uda taki ženski, se nalezne od nje strašne spolne bolezni.

Kaka nevarnost grozi šele domovini, ko se vrnejo ti okuženi vojaki k svojim nevestam in ženam! Kako se bodo razširjale te ostudne, sramotne, spolne bolezni! Kakšni

bodo otroci iz takih zakonov! Kako se bodo polnile bolnišnice in blaznice! Zlasti proti nevarnosti tudi mladim fantom vlačugam, ki pridejo v razuzdano šolo starih grešnikov.

Vojaška oblast je ravnala izredno modro, ko je prepovedala vojakom gostilne in alkohol, kajti alkohol in pijača omami vojaka prej nego nesramni pogled in beseda vlačuge. Dve tretjini spolnih bolezni zakrivi alkohol.

Dostikrat so pa vlačuge tudi zvijačne vohunke, špijonke, najete od naših sovražnikov. Koliko vohunov rodi vlačuga in alkohol! Vsak vojak je sumljiv in sposoben vohunstva, ki se udaja alkoholu in vlačugam. In kaj je večja sramota, večji zločin za vojaka nego vohunstvo?

Pri tem naj noben možki ne pozabi, da je moderna zdravniška znanost dokazala, da spolna zdržnost, abstinenca brez tujega razburjanja ne škoduje, ampak telo v vseh ozirih krepi in daljša življenje, večja veselje do dela in življenja!

Vojaki, možje in fantje, dve zvezdi dve kreposti naj spremljata vaše ponosno junaštvo: alkoholna in spolna abstinenca! Tudi alkohol in spol sta sovražnika, osobito pa alkohol, ki je oče upora, vohunstva in bolezni!

Vojaki, možje in fantje, torej na boj, na nož, na najbrezobzirnejši boj tudi zoper domača, notranja sovražnika, na boj zoper — alkohol in kugo nesramnosti.

Dr. X.

Kako se naši ranjenci uče jezikov.

Janez Jagodič iz cerkljanske fare, ki je kot ranjenec prišel na Dunaj, piše:

Ko sem prišel v prvo bolnišnico na Dunaju, so me — kakor vse druge vojake — vprašali, če imam uši, kako se pišem, katere vere sem itd. Vse, kar so me vprašali, sem dobro slišal, razumel pa nič, ker so govorili samo nemško ali ogrsko. Seveda so me tudi vprašali, kdaj in kje sem bil ranjen; no, pa na to mi itak ni bilo treba odgovarjati, ker sem imel roko vso obvezano in so mi jo takoj pregledali in tako zvedeli, kar so hoteli vedeti. Nato so me pa še vprašali, če imam legitimacijsko puščico (Legitimationskapsel); to sem pa že razumel, čeprav jo mi vojaki navadno imenujemo »smrtno piko«. Ko so enkrat to dobili od mene, sem bil pa rešen vseh nadaljnjih vprašanj, ker je tam že vse zapisano, kar morajo vedeti. Ko smo se skupali in preoblekli v čisto perilo, so nas spravili po dvoranah, kjer so imeli ravno prostor za nas. Mene so deli na št. 56, kjer me je že čakalo obilo mojih tovarišev — a sami Nemci in Ogri. Ker je pa bilo vse snažno in v redu, sem si vseeno mislil: No, tukaj pa ne bo slabo. In res, vse je bilo dobro, samo to mi je bilo hudo, da se nisem mogel z nikomur pogovoriti in sem bil sredi tovarišev vedno sam. Enkrat pa le dobim enega, ki je znal vsaj nekoliko slovenski, tako da sva se za silo razumela in pogovorila. Ker je njega veselilo, da bi se še bolje naučil našega jezika, jaz sem se pa želel vsaj nekoliko naučiti nemščine, sva začela drug drugega učiti. Tako je šlo štirinajst dni. Seveda so se nama drugi smejali, ker sva vsako stvar dvakrat imenovala, da sva se bolje razumela. Kmalu sem si, hvala Bogu, vse zapomnil, in potem še tisto, kar so me zdravniki vsak dan po dvakrat vprašali. Saj če človek nima posebno kosmatih ušes, si mora vsaj nekaj zapomniti. Jaz sem se pa trudil, kolikor sem največ mogel, tako da sem zdravnike kmalu vse razumel, samo odgovoriti se jim se nisem upal, ker sem vsako reč tako povedal, da so se mi vsi smejali.

Tako je prišel 18. avgust, rojstni dan našega presvitlega cesarja, ki smo ga zelo lepo in veselo praznovali. Ta in tudi še naslednji dan smo se dobro gostili, vsega je bilo zadosti. 19. avgusta pa mi pravi polkovni zdravnik: »Kamerad, morgen nichts essen.« No, sem si mislil, ker sem ta dva dni več jedel, zato pa jutri ne smem nič. Bilo je pa tako, da so me drugi dan operirali. Ko sem se prebudil, mi ni bilo ravno najboljšo, a vendar sem bil vesel, da sem prestal potrebno operacijo. Za to se moram zahvaliti najprej Bogu, potem pa gospodom zdravnikom, ki so imeli z menoj veliko truda.

Sedaj pa vsem skup: Na veselo svodenje!

Pri Zagori.

(Piše Simon Širca.)

Dvainsitridesetletni mož, oče šestere otrok, doma iz Brd, ki ne ve za svojec, je korakal do opešano hojo iz jarkov. V spremstvu dveh mož je oče krvavel iz ust in brez vzdihljaja je nadaljeval svojo pot. — Tako korakajo junaki!

Ni vprašal po domačih. Živogoreče oči so se obračale po sanitecih, kate-

rih enega je ranjenec vprašal po tovarišu Zalarju. Ni ga! Lahki so ga odpeljali v svoj lazaret. Bil je težko ranjen in ni se mogel več braniti.

»Bog ž njim!« je vskliknil stari vojak.

Pridirjal je sanitetni avto in naložil je težko ranjene vojščake. Med njimi je bil tudi naš »Brica«. Po blatni cesti je dirjal avto proti Prvačini. Tam so odložili bolnike v lazaret. Le eden od njih je še ležal na sanitetni preprogi. Vojaški zdravnik pristopi in potiplje ga za žilo. »Nič hudega,« pravi gospod, »odložite moža«.

Storil je svojo dolžnost do zadnjega vzdih. Bleda smrt ga je poljubila v večni sen. Omahnil je tik ob meji svojih moči. Prav tam ga je srečal blagor blagoslovljenih, hitel je z njimi v daljo, nepopisno daljo neskončne sreče. Vzel je s seboj spomin in ljubezen do svojcev in do rodne zemlje, katero je tako goreče ljubil...

Zvonovi molče; a čut Slovana, ob meji izdajstva vskipeva v srdito maščevanje, katero pokojniki prepuščajo svojim sinovom.

Slika iz Marzelja.

Nevtralni časnikar piše: Mesto je prenapolnjeno Angležev. Zadnji teden v oktobru je bilo v mestu 60 tisoč Angležev. Iz luke korakajo v vojašnice polk za polkom. A v vojašnicah niso ostajali dolgo, temveč so jih skoro zopet odvedli v luko in jih ukrali na ladje, ki jih poneso neznano kam.

Še pred tremi meseci sem videl te čete v njihovi domovini. Čuden glas imajo njihove trobente. Tudi različna so krdela med seboj. Krdela Kitchenerjeva so sveža in se jim pozna, da so došla naravnost iz angleških vojašnic. Drugi so esesky-lovci, temnih in bradatih obrazov. Neusmiljenega in hladnega izraza gredo iskat novih pustolovstev. Za uro časa bodo ukrcani polki na ladjah, že done njihovi koraki po prehodnem mostu.

Vsi so ukrcani, zvon oznanja odhod ladjin. S poveljniškega mostiča doni mlad jasen glas, pojoč priljubljeno angleško pesem »Boys in Khaki boys in blue.« A to ne navduševa več meščanov, ki so že davno hladni proti Angležem. Skoro ni razven mene žive duše več v luki. In jel sem kramljati z nemškimi ujetniki. Delajo okolo ladj, ki vozi strelivo. Kakor sem videl, se proti ujetnikom ne vedo več preveč sovražno. Zato pa vedno delajo, noč in dan, da jim da ljudstvo mir. Delajo z različno voljo, nekateri mrmraje, drugi radevolje. Zaviti so do ušes, a uniforma je že davno izgubila barvo. Mnogi se smilijo človeku.

Razne.

Nova električna svetilka. Tajni svetnik prof. Nernst je izumil novo električno svetilko z uporabo solnih parov. Spektrum nove svetilke je sestavljen iz mnogih tenkih črt in z uporabo titanklorida in aluminiumklorida je svetloba zelo jasna in prijetna za oči. Tudi glede na ekonomično plat je svetilka priporočljiva, ker troši malo sile.

41. trdnjava osvojena. Tekom vojne so osvojile naše, nemške in bolgarske armade 41 trdnjav, od teh pet v Belgiji: Lüttich, Huy, Namur, Dendermond in Antwerpen; dvanaest na Francoskem: Longwy, Montmedy, Givet, Laon, La Fere, Maubeuge, Lille, Manonvillers,

Camp des Romains, Hivison, Quesnoy in Reronne; petnajst na Ruskem: Ivanogorod, Varšava, Novo Georgiewsk, Pultusk, Przasnice, Rozan, Ostrolenka, Lomža, Osoviec, Grodno, Olita, Kovno, Brest-Litovsk, Luck in Dubno in osem v Srbiji: Belgrad, Smeredovo, Požarevac, Negotin, Zaječar, Knježevac, Kragujevac, Pirov in Niš, skupaj torej 41.

Prevzvišeni nadškofo gorški dr. Frančišek Sedej je obiskal prejšnji četrtek v spremstvu g. dekana Rojca begunce v barakah v Brucku. Pod vodstvom g. upravitelja in gosp. dekana Berlota ogledal si je celo taborišče ter videl, v kakšnih razmerah so naši begunci.

Izvoz avtomobilov iz Amerike. Ameriški list Scientific razpravlja o ameriški industriji avtomobilov za časa vojne. Do oktobra 1914 ni bilo mnogo potrebe. V tem mesecu so poslali 1404 voz, dočim je naraščal izvoz mesec za mesecem. Junija 1915 so naložili za Evropo 7408 avtov in v vseh 9 mesecih 35.336 voz, ponajveč tovornih avtov, katerih se je rabilo prej kakih 65, med vojno pa po 3000 na mesec. Seveda so tudi cene poskočile na dvojno.

Gradnja motorskih ladij je vedno živahnejša. Danska tvrdka za gradnjo motorskih čolnov je dobavila že 16 motorskih ladij s skupno 115.000 tonami in ima sedaj v gradnji še 21 s 194.300 tonami. Danska vzhodnoazijska družba je sklenila, da proda osem parnikov s 75.000 tonami in jih nadomesti z velikimi ladjami, opremljenimi z Diesel-motorji. V Skandinaviji grade več motorskih ladij kot parnikov.

Preskrba z gorivnim oljem na morju. Severnoameriška dreadnought Wyoming je nedavno jemala na krov gorivnega olja s cisternske ladje med vožnjo v hitrosti 14 milj. Ladiji sta bili zvezani s cevjo, po kateri je oklopna srkala olje in vozili sta 46 metrov vsakebi pri ne čisto mirnem morju.

Gospodarstvo.

O oddaji fižola kmetovalci v več krajih še vedno niso na jasnem. Žitni zavod nam piše: Po dosedanjih ministrskih določbah si sme vsak posestnik obdržati toliko fižola, kolikor ga rabi za seme in za hrano v svojem gospodarstvu do prihodnje žetve. Ostali fižol se mora oddati komisijonarjem žitnega zavoda. Nikakor ni torej dovoljeno prodajati fižol drugim, kot komisijonarjem žitnega zavoda in se vsi taki slučaji strogo kaznujejo. Tudi vojaštvo nima pravice nakupovati fižola od kmetovalcev. Cena za fižol je 40 kron za 100 kg netto in so ga kmetovalci dolžni pripeljati na bližnjo železniško postajo. Kmetovalci se opozarjajo na to, da ta cena ostane in se nikakor ne bo zvišala. — Žitni zavod.

— **Iz Višnje gore.** Po naznanilu c. kr. okr. glavarstva v Litiji je kuža na gobcu in na parkljih ponehala v vseh občinah, nahaja se samo še v enem dvorcu vasi Hraštovdol. Vsled tega se daje splošno naznanje, da so v celem sodnem okraju višnjegorskem zopet dovoljeni živinski in kramarski semnji. Vsled tega se v ljudno vabijo kupci in prodajalci na semenj v Višnjo goro, ki bo v ponedeljek pred kvatno nedeljo ali 13. decembra 1915. — Mestno županstvo Višnja gora.

Glasba.

Ij V dobrodelnih koncertih »Glasbene Matice« 7. in 8. decembra na

čast našim padlim junakom in na korist našim invalidnim in oslepelim vojakom bodo sodelovali v Mozartovem »Requiemu« navdušeni, izvrstni in požrtvovalni pevski zbor »Glasbene Matice«, 160—170 pevcev in pevk, in kot spremljajoča godba popolni orkester slavnega pešpolka št. 97. — Mozart je dal v svojem delu poleg mogočnih zborov tudi solistom krasne partije. Posrečilo se je pridobiti za solistično sodelovanje štiri priznane in priljubljene soliste. Sopransko partijo bo pela odlična koncertna pevka gospa Berta Javurek, ki je absolvirala praški konservatorij in živea v zadnjem času v Gorici; altovsko partijo bo pela naša domača izborna altistinja gospa Marija Peršlova, ki je bila angaževana v zadnjem času v Poznanju; tenorsko partijo bo pel odličen član pevskega zbora »Glasbene Matice«, priljubljeni gospod Leopold Kovač, basovsko partijo pa naš velesimpatični basist gospod Josip Križaj, operni pevec iz Zagreba. V koncertih je pričakovati v resnih časih visokega blažilnega užitka. Vstopnice se prodajajo v trafiki gdne Dolenčeve v Prešernovi ulici.

Naročajte „Slovenca“!

Kupi se večjo množino

trdih in mehkih

DRV

za kurjavo. Ponudbe z navedbo cen, prosto postaja Ljubljana (ali poljubni kolodvor z navedbo eventuelne voznine do Ljubljane.) Kupi se tudi v bližini kake železnice postaje bukov gozd za posekati.

Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod št. 2444

Št. 18867.

RAZGLAS.

Radi oddaje izvrševanja

dimnikarskih del

v vseh mestih in v magistratni oskrbi stoječih poslopih in dalje zaradi oddaje snaženja peč, ognjišč in dimnih cevij v mestni pehotni in topničarski vojašnici za leta 1916, 1917 in 1918, vršila se bode pri podpisnem mestnem magistratu v prostorih mestnega stavbnega urada dne 14. decembra 1915 dopoldne ob 10. uri javna pismena razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki razgrnjeni so v navadnih uradnih urah pri navedenem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katerih je naznaniti v številkah in besedah pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del v mestnih poslopih vtevisi mestno pehotno in topničarsko vojašnico, ločeno od ponudbe za snaženje peč, ognjišč in dimnih cevij v navedenih mestnih vojašnicah, izročiti je do določenega časa kolekovane in opremljene z vadijem 200 kron in zapečatene dražbeni komisiji.

Glede kolekovanja se vse ponudnike opozarja, da je isto izvršiti v zmislu za oddajo državnih dobav in del izdanih izvrševalnih predpisov k narebi celokupnega ministrstva z dne 3. aprila 1909 d. z. št. 61.

Izrecno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo povsem odgovarjale razpisnim določbam in pogojem, ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljene, prepozno ali naknadno izročene, ne bode oziralo.

Mestna občina si pridržuje oddati razpisana dela po lastnem prevdarku tudi drugemu nego najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 24. novembra 1915.

2506

IZEZNATO VINO 3 KINO
Izoharja PICCOLI-ja
v Ljubljani
Vrsta malokrvna, naravnost
in celobela oseba
Ker je pri ališnih
vinih malo kdaj
Bogje navedeno
množino železa,
1 steklenica 2 kroni.
Ceniki zastoj in franko.

500 K
2333
Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi.
Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — **KEMENY, Kaschau (Kassa) L.**, poštni predal 12/82 Ogrsko

Vojni kreme-zrezki

(Kriegs-Kreme-Schnitten)

nepokvarljiva fina jed, nudi lep zaslužek. — 1 karton 36 kosov K 4.—. Razpošilja najmanj 3 kartone po pošti.

Brandt v Ljubljani, pošta 7.

Zaloga na debelo: Nowotny, Dunajska cesta.

Laneno seme

v vsaki množini se kupi. — Ponudbe na A. Zankl sinovi, tovarna barv v 2478 Ljubljani.

Za večjo občino na Kranjskem, kjer je več uradov, šola in železnica, išče se izvežban in zanesljiv

občinski tajnik.

Nastop takoj ali v 14 dneh. Prednost imajo vojašnice prosti. Ponudbe s spričevali o dosedanjem delovanju in zahtevami naj se vpošljejo pod šifro »Zanesljivost« 2534 na upravništvo t. l. 2534

Peter Kozina & Co.

Tovarna čevljev v Trziču
na Gorenjskem

Prodaja svoje lastne izdelke
na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg nasproti sv. Jakoba mostu.
Vojaški čevlji za moštvo in častnike se dobe v vsaki množini.

Schicht-perilo — Vojno-perilo

Najcenejši in najboljši način pranja:

Namoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom »Zenska hvala«. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljšje Schichtovo milo znamka »Jelen« — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prilrani delo, čas, denar in mlo.

Ominol je najboljšje sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in hiši.

Schicht pralni prašek
Zenska hvala

Dobiva se povsodil

Schicht pralni prašek
Zenska hvala

Dobiva se povsodil

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.